

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ataol Behramoğlu • Feriit Karayel • Mustafa Er • Mehmet Emin Yılmaz • Emine Kocaoğlu • Gökhan Horzum
Ezgi Şenayir • Çetin İsmail Aksoy • Ayşe Arzu • Zeynep Kültür Yıldırım • Nihal İbrahim Sağlam
Mehmet Ali & Aksam Serisi
Ornit Alan • Tekin Deniz • Üner Turker • Menderes Samancılar • Aydılgil • Barış Akpolat • Doğuş Şahin • Gül Çetin • Sama Balda • Almula Türedi
Necati Tosuner • Furka Özlem • Begüm Sahbudak • Arzu Cura Altınbulak • Yunus Emre Ceren • Önder Abay • Özgealkan

Japon edebiyatının öndegelen eserleri İthaki Japon Klasikleri'nde.

ithaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

İthaki

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

BAVUL

"Kendini yalnız hisseden
kimse için her yer çöldür"

Ücretsiz PDF Kitap www.KitapSavun.org

Buluşma testi ve uyumlu partner bulmak üzerine

CENGİZ BOZKURT

Bu ay sizle çift uyumu konusunda daha önce hiçbirinizin duymadığı ve aklınızda da gelmediğini düşündüğüm, benim mucidi olduğum bir testi paylaşıyorum. Dışarıdan son derece basit gözükse ama son derece etkili bir testten söz ediyoruz.

Hâlâ yalnız hayat sürüp oradan oraya konanlar, uzun, kısa bir sürü ilişki yaşayıp bir türlü aradığı uyumlu insanı ya da ruh ikizini bulamayanlar, evlenip niye boşandığını bilemeyenler, ilişki durumu karışık olup niye karıştığını anlamayanlar, ilişkim neden bu kadar kısa sürdü diyenler beni kan kulağıyla dinleyin. Çok basit bu test ile partnerinizin sizinle uzun erimli bir yolculuğa eşlik edip edemeyeceğini hemen keşfedin ve zaman kaybetmeyin.

Testimizin adı

“Sevgilini Hakkaten Bul”, yani fiziken bir seferde bul.

Öncelikle teknolojinin hizmetinizde olduğunu söylemekte yarar var. Telefon kullanmak, internetten, navi gasyondan faydalanmak serbest. Arabalı olanlar arabayla, yayaolanlar yürüyerek, bisikletli olanlar... Herkes her türlü katılabilir.

Çiftler bir kentin (aynı yaka olabilir, farklı yaka olabilir, zorlaştırmak ve iyice emin olmak sizin elinizde) iki farklı noktasyndayken, biriniz, ismi navi gasyonda adı çıkmayan bir mekandan “Ben şurdayım” deyip anlık konum atabileceğiniz bir noktayı karşı tarafla paylaşıp, konum atacaksınız. Bakalım sizi eliyle koymuş gibi bulabiliyor mu yoksa üstüne defalarca arayıp “orası mı burası mı” diye soruyor mu? Aynı şey konum atan ya da yer tarif eden sizin için de geçerli. Bakalım size en yakın konumu atabiliyor musunuz? Attığınız yerde durabiliyor musunuz? Karşı tarafın anlayacağı, sarıh bir şekilde yer tarif edebiliyor musunuz? Gülmeyin! Çok basit bir test gibi gelebilir ama çok etkilidir. Burçları, diğer her şeyi boş verin, bu testi uygulayın.

Bir kez konuştuktan sonra birbirini hiç aramadan buluşan çiftler ömür boyu mutlu mesut bir hayat sürebilirler. Buna süre belirleyemiyoruz, ucu açık. Konum sonrası 1-2 telefon görüşmesi daha yapıp birbirine yer soranların ilişki süresi 1-3 yıl aralığındadır, 3-4 telefon görüşmesi yapanlar altı aylık bir süre

arası, 5-6 telefon görüşmesi yapanlar 1-3 ay arası... 6 üzeri görüşme yapanlar mümkünse bir daha hiç buluşmasınlar. Yol yakinken bıraksınlar ve kendilerine başka partner baksınlar, bu iş hiç olmayacak, kimseye hayatı zehir etmesinler.

Sizin de anlayacağınız gibi telefon sayısıyla ilişkide kalma süresi arasında ters bir oran eğrisi var. Şimdi ne alaka diyenlerin çıkabilir ama emin olunuz, abiniz bu konuda yanılmaz, gayet düz alaka. Birbirini fiziken en az telefon aramasıyla bulan çiftlerimiz hayatta ruhen de bulacaktır. Uyumlu ve leb demeden leblebiyi anlayan, birbirlerine yaşamı kolaylaştıran

Sizin de anlayacağınız gibi telefon sayısıyla ilişkide kalma süresi arasında ters bir oran eğrisi var. Şimdi ne alaka diyenlerin çıkabilir ama emin olunuz, abiniz bu konuda yanılmaz, gayet düz alaka.

stres altında, araba kullanırken, çocuk bakarken her alanla bu uyum devam eder gider. Konum atıldıktan sonra telefon sayısı ne kadar fazlaysa onlar (Sabit mekan ismi olmayacak, sokak, park ve benzer yerlerden atılacak) o kadar kavgalı, birbirini anlamayan, kendin anlatamayan, en temel iletişimi kurmakta bile güçlük çeken, tartışmalı, kavgalı çiftlere dönüşeceklerdir.

Erken uyarı sistem gibi de düşünebilirsiniz. Deneyin, test edin, itimat edin. Pişman olmayıp aylarınızı, yıllarınızı gerikazanacaksınız.

Bu testle tatmin olmayıp daha güçlü, etkili testler arzu edenler için başka testlerimiz de mevcut. “Kavanoz Kapağı” testi gibi... Daha vurucu ve etkili bir testtir.

Hepinize mutlu ve huzurlu akşarlar, ilişkiler

Giderken iffet...

Kimi insan bir semte öyle sirayet eder ki mahallenin demirbaşı da belediye emvantenleri yeni vardır sanki.

Öncesi ni sorgulamaz kimsen: ne zaman geldi, neden geldi?

İffet Abla da öyleydi. Neşeli, meraklı, konuşkan olduğundan değil, bir demirbaş sessizliğinde ve işlevliğinde hep orada diye herkesin tanısıydı.

Bir zamanlar evliydi, eşi Nezh Bey'i erken kaybetmişti. Yirmi dört yıldır yalnızdı, yaşı henüz altmışa varmamıştı. Kocası öldükten sonra git gide daha kapalı giyinmeye başlamıştı: Uzun kollular, kapalı boğazlılar, bileğe kadar etekler. Olur öyle bazı insan. Adına yakışıyor diye düşündü komşuları.

Kanserhaberimahalleyehizla yayıldı. İffet Abla, kendi bir şey anlatmaz ama sorandan da saklamazdı. İnsan sormayı bilmedi, doğru sorular sormayı unutmamalı. "Hasta mısın İffet Abla?" nin cevabıydı: "Öyleymişim, hem de çok."

Sessizce el uzattığı; hastaykenkapsına çorba bıraktığı, iflas etmesin diye borç verdiği, kav gadan kaçınca evinde sakladığı, çalışabilenler diye çocuklarına baktığı insanları sırayla onunla ilgilendiler. Hiçbir ilgiyi reddetmedi ama kimseyi de çok yanına yaklaştırmadı. Fısıltılar "durum iyi gitmiyor" diyor.

O zaman başladı herkese tembihlemeye: "Size zor olmasa hep bir yakayın beni, cenazemi de Sadık Sultan Camii imamı Selami kaldırsın. Başka yere atandıysa buluverin, illa o defnetsin."

Orası uzaktı ama son istekler de kutsaldı. 8 ay dayandı.

Sonunda dediği gibi oldu, iki hafta evden çıkmadı, 17. günün sabahı bu dünyayı geride bıraktı. Hem herkesin çok yakından tanıdığı hem hiç kimsenin samimiyet iddiasında bulunamayacağı bir ablemizdi, demirbaşımızdı. Düşü ömrümüzden.

Vasiyetseydiherkese arzusunun. Yıkayıcılar kuyruk oldu Gasilhane önünde, kimsesi yoktu kan bağı olan, hepsi mahallenin kadınları. Sırayla girin dedi İmam, bulunup getirilmişti Selami üç vesait öteden.

Nuran girmişti yıkamaya ilk, yanında kızıyla. En çok onunla iyiymi İffet'in arası, kocasından boşandığında işe girebilsin diye üç sene çocuğuna bakmıştı. O kız şimdiki 21 yaşındaydı.

Çiğden bir "Oyyyyy" feryadı duyuldu içerden, İmamı itip doluştu içeri kadınlar. Çıkmadılar üç saat içerden.

Boynundan başlamış, kolları bacakları, uylukları, bütün sırtı ve hatta topuğuna kadar dövme. Hayatın roman diyememiş de hayatını işletmiş harfharf

bedenine.

Sadık Sultan Camii önünde bulunmuş, bir yetimhanede büyümüş. 18'inde doğduğu yere dönmüş, herkes gidince kenara bir yere kıvrılıp hâlâlar üzerinde uyumuş.

Selami bulmuş onu. Selami'nin ona ettikleri ni sirtına işletmiş. Demiş ki "Adın, herkes bilsin diye bir kere geçecek. Sadece yaşattıklarını geride bırakma isteğinden değil, adını görmekten bile tiksindiyimden sirtına yazdırıyorum o lanet günleri."

2 zeneye yakın alıkoymuş İffet'i, kendi bulduğu bebek olduğunu anlamamış, adını el kadar bebeyi karakola teslim ederken kendi koymasına rağmen.

Bir gün İffet bağrdığında sesini duyan olmuş, birilerikşillence, daha o gün gelmiş de yardım dilenmiş gibi anlatmış İffet'i, mahalleliye de nasihatlar, vaazlar vermiş "Bıçareyesahip çalım."

10 güne kalmadan o zamanlar 52 yaşında olan taze dul Nezh Bey ile kıymış nikahını. Güya sevabına, güya merakına, güya kendi eseri bir izdivancın sonumluluğuna

**Yan ulan yan,
yaktığın ateşinde
yan. Ölmeden bu
dünyada yan. Kırk
kadının tükürüğünde
boğul. Adalet,
senin Tanrı'na
kalmısın.**

aldığına, lafı biter mi onun, bulmuş bir bahane; düzenli ziyarete gelmiş, İffet korkusundan ses edemezmiş. Nezh Bey adı gibi insanmış, hiç şüphelenmemiş. Nezh Bey yeni bir ev alıp da taşınana kadar geçen 3 sene İffet'in ömründen 30 yıl yemiş. Resmi nikahları Nezh hastalanıp da çol yok çocuk yok, ben ölürem kadın ortada kalmısın diye akıl edene kadar kıyılmamış.

Ne başka ev, ne başka mahalle, ne yaşı kocala formalite evliliğin devletçe defterleştirilmesi, bir gün unutturamamış İffet'eneler çektiğini.

"Hiçbir zaman hiçbir şeyi olmamış bir çocukum, bir çocukluğum vardı; hiç yaşamadığımı kendime sakladığım, onu da sen çaldın. Ömrümce kimseden hiçbir şey istemedim, istemeyi öğretilmiş kimsen. Cennet kapsından geçemez demiştin bedenine kınadan başka boya giren. Senin vaazını verdiğin

cennete gitmemek için dövdürüyorum bedenimi. Ömrümce biriken bütün isteklerimi senin sirtına yıkıyorum bu dünyadan giderken: Yan ulan yan, yaktığının ateşinde yan! Ölmeden bu dünyada yan. Kırk kadının tükürüğünde boğul. Adalet,

senin Tanrı'na kalmısın. Bu kefenin içinde senin eserin koca bir çile, göm beni görebilirsen, sor ahalie nasıl bildiriniz diye. Beni bilen seni de bilsin gayn. Ben giderken bu dünya sana kalmısın" Zanflayınca incelmış, kurumuş, kırışmışderilerinarasındakiharflerin her biri koca yumruk.

Kağda geçirmiş yakayıcılar içerde harfleri birer birer, bedeninde İffet'in eksik bırakmadığı noktasına, virgüline kadar.

O gün yasa tanımadı kadınlar, usulü müsülübü kenara bıraktılar, İffet'i bir başlarına uğurladılar.

Reddettiğinden daha güzel bir cennete gidebilsin diye, kırk kadın omzunda taşındı, üzerine kırkküre toprak atıldı.

Bir ay sonra perme kuvars bir taş diktiler başına. Üzerine "Adı kadar ağırdır taş, ölürken reddetti kulluğu" yazıldı.

Bir kimsesiz İffetçikti, gazetelerin ruhu duymadı, kırk kadının tükürüğünde boğuldu o gün İmam, bir daha adını duyan, sıfatını gören olmadı.

Kuvars pahalı, İffet'in mezar taşı üç günü geçmeden çalındı.

Çizim: Başak Aksoy

Tembellik özgürleştirir

KAAN SEZYUM

Evet biraz malum partilı bakan açıklaması gibi oldu, ben de farkındayım. İşsizliğim, hayat pahalılığının ve yerlerde sürünen alım gücümüzün gündün güne çıldırdığı şu zamanlarda, "tembelsen özgürsün" demek biraz tuhaf ama gerek sağlıksız ve low level yaşam, gerekse ülkenin üzerinde yarattığı mutsuzluk ve depresyon hali beni farklı alternatiflere itti.

En verimli çağımızda tembelliğe aldılar beni... Aslında beni de ben aldım. Şimdi size çok kolay bir şey gibi görünse de, gerçekten tembel olmak için adeta ruhunuzu terketmeniz gerekiyor. Kendinizi bırakıp başka bir düzlemde süzülmeniz gerekiyor. Peki nasıl oluyor? Bunu çözmeye çalışıyorum.

Sabah uyanıldığınızda yataktan ısrarla kalkmadığınız kaç gün var, bir kendinize sorun... İşe gitmek istemediğiniz zaman gitmeyebiliyor musunuz? İsteddiğiniz kadar aylak aylak dolaşıp, gece istediğiniz saatte yatabiliyor musunuz? Büyük ihtimalle sanmam. Büyük ihtimalle bir işiniz var, büyük ihtimalle sorumluluklarınız var, yazınız da ilerledi. Hatta büyük ihtimalle ben den çok daha çalışkan olmanıza rağmen benim yaptığınız kadar spor bile yapamıyorsunuz.

Kolay olan işe gitmek değil, işe gitmek sizin için. Tembellik için de cesaret gerekiyor. Fakat bir gerçek var, ne kadar tembelseniz, o kadar özgürleşiyorsunuz. Çalışmak değil, çalışmamak sizi özgürleştiriyor daha farkında değilsiniz...

Tembellik için önce kendinizi işinizden daha çok sevmeniz gerekiyor. Ne iş yapıyorsunuz yapın, nerede çalışıyorsunuz çalışın, mutlakla sizin yerinize gelececek kişiye aynı iş yapacak. İşyerinden duyduğunuz kurtarmayacakınız. Hatta reklamcılar gibi kafalara, hallere girip, hayatta işten başka hiçbir şey yapamayan, ailesiyle, kedisıyla, köpeğiyle görüşmeyen arkadaşlarınız varsa daha iyi gözlemleyebilirsiniz.

Hayatlarının anlamı artık işleri olmuştur. Hayatta –seçim şansları ve sağlığı yerinde olan- bir insanın başına gelebilecek en kötü şey bence. Kendi kendine hayatını bitirmek. Cördüğüm en uzun ve acılı süreni tahşekki. İlk sekiz-on yıldan sonra ruhölümü tamamen gerçekleştiriyor. Bravo hayatınızı kuruttunuz.

Çocuk sahibi olanlar, erken yaşta toplumun yada alienin iteklemesiyle evlenen barklanalar, istediğini değil, önüne gelen işi tercih edenlerden oluşan bir yaşayan ölüler ordusu ile karşı karşıyayız. Genel özelliklerimaceraya kapalı olma, inisiyatif kullanmama, korkaklık, çekingenlik, tedirginlik olan bir ordu. Sessizce toplumlarının onlara ilk adımda önerdiği kuralları kabuş etmenin rahatı içinde tembelliğe yeraçamıyorsa. Hep yapacak birşey var, hep bir iş, hep bir program, tatillere çıkılacak zamanlar, aylar öncesinden programlanacak seyahatler var hep. Sanki insanlar tatil için yaşamıyormuşcasına, değerli olan her gün yaşanan delilik gibi görünüyor insana. İçine girdikçe çıkmıyorsun.

"İşini gücünü bıraktı, dünya turuna başladı" haberleri işte bu durumu çok güzel özetliyor. 20 yıl çalışıp iş bırakmanın bir anlamı yok. Kendi işsizliğinden işini yaratmak gerekiyor. Günümüzde Youtube'lar bu noktada bir çıkıp buldular gibi ama onların da farklı kaygıları var. Malum sosyal medya demek "görüntülenmek",

İşsizliğin, hayat pahalılığının ve yerlerde sürünen alım gücümüzün gündün güne çıldırdığı şu zamanlarda, "tembelsen özgürsün" demek biraz tuhaf ama...

ve beğenilmek demek. Eğer internette görünmüyorsanız, artık yoksunuz. Yeni gerçekliğiniz kaç kalp aldığınız ya da kaç kişinin size ateş attığı. Aldığınız. Tabii ki bu da korkunç bir kısır döngü. Daha fazla izlenmek için canlı yayındaintiharettiririnsani... Mesela şu anda on iki yaşından beri Guitar Hero oynamayan, 22 yaşındaki

ber Twitch yayıncısını izliyorum. Genç, Dragon Force grubunun, Through the Fire and Flames parçasını ("Hızlı bir parça" demek, parçanın hızını anlatmaya yetmez) en yüksek zorluk seviyesinde gözleri kapalı "çalıyor"... On yıldır bunu çalışıyor gecimcik. Çalıyor dedim de şu, Guitar Hero kontrol yüzeyi olan plastik, üzerinde perde yerine düğmeler olan bir arayüzde, tuşlara belli sıralarda basıyor... Tuhaf bir durum, parçanın kendisini gerçek bir gitarla çalabilecek kadar zamanı varken, gitar çalmanın "oyuncak gitarla" aşırı zorluktaki işleri becermek ne derece anlamlı acaba? Gecimcik keşke gitar öğrenseydi de gerçekten sevdiği bir parçayı çalabilseydi. Ama işletembellik böyle birşey. Her şeyi kelimelerle kendisini çalmak ilk başta perdelere ve tellere basmaktan daha zor geliyor ve o anda karar veriliyor.

Artık "gerçek" gitara gerek yok... İşte tembelliğin de aşırı uçlarında böyle zor kararlar vermeniz gerekebilir. Ona bile gerek yok.

Hep kendimden kaçmak için tembellik yapıyorum. Keşke biraz da kendim için tembellik

Çizim: Ahmet Karakaya

GÜNÜMÜZ İNSANI VE ŞİİR

ATAOĞLU BEHRAMOĞLU

Bir süredir katıdığım bazı toplantılarda "iletişim aracı olarak şiir" konusunda konuşuyorum... İnsan ilişkilerinde şiirin bir yeri, önemi, işlevi var mıdır?

Ben konuşmanın çerçevesini az çok çizdikten sonra izleyicilerle söyleşerek konuyu geliştirmeye çalışıyoruz.

Başlıca gözlemim, günümüz insanının şiirden kopmuş, kimilerinin onunla zaten hiç tanışmamış olduğu...

Bununla birlikte de şiire duyulan güçlü bir gereksinimin varlığı...

Bu kopukluğun ve aynı zamanda da güçlü gereksinimin nedenleri neler olabilir?

Şimdi, sözünü ettiğim deneyimlerin çerçevesinde, düşünmeyi sürdüreyim...

Sümer tabletlerinde yazılı olan, dilimize (yanlış anımsamıyorsam) Can Yücel'in uyarladığını anımsadığım bir şiir vardır:

Köpek var taş yok
Taş var köpek yok
Köpek de var taş da var
Ama kralın köpek
Sıkıysan at taş

Başlıca gözlemim, günümüz insanının şiirden kopmuş, kimilerinin onunla zaten hiç tanışmamış olduğu... Bununla birlikte de şiire duyulan güçlü bir gereksinimin varlığı...

Ben de aslı Sanskritçe, dilimize sanırım İngilizcesinden bir dörtlük uyarlamıştım:

Solgunsun ay dede, kederlisin
Ve erimektesin gün be gün
Yoksa senin de benim gibi
Onu mu düşünmek için gücün

Bu iki küçük şiirin, yüzlerce değil birkaç bin yıl sonra bile yaşıyor olmasının nedeni şizce ne olabilir?

Yanıtı çok basit:

İlkindeki zekâ, toplumsal gözlem ve eleştiri keskinliği, ikisindeki duygu inceliği, her ikisindeki yalnızlık ve kurmaca ustalığı...

Yani, şiirin (ve genel olarak sanatın) başka öğelerle ne kadar zenginleşse de, hiç değişmeyecek bazı temel özellikleri...

Konuyu tersinden alarak günümüz insanının şiirden kopukluğunun ve ona duyduğu güçlü gereksinimin nedenlerini de bulabiliriz.

Günümüz insanı da şiirde zekâ, toplumsal gözlem ve eleştiri keskinliği, aynı zamanda da duygu incelikleri arıyor...

Yalnızlık ve kurmaca ustalığı görmek istiyor... Öznelliğe kapanmış, sözcüğe ve mecaz kalabalığına indirgenmiş bir şiirde buntarı bulamadığında da şiirden uzaklaşıyor...

Böylece kendi insanlığını algılamada da önemli bir olanaktan yoksun kalıyor ve bilinçli ya da bilinçsiz bu yoksunluğu duyumsuyor...

Şiirle günümüz insanı arasında iletişimin yeniden kurulması için ikili bir çabaya gereksinim olduğunu düşünüyorum.

Bunlardan ilki, şiiri şiir yapan temel öğeler üzerinde şairlerin yeniden düşünmeye koyulması...

İkincisi, ilköğretim çağı öncesinden başlayarak, çocuklarda dil bilinci, dil sevgisi uyandırarak bir şiir eğitimi...

İlkinde başarı kazanıldığı ölçüde ikincinin kapıları da belki daha güçlü biçimde zorlanabilir...

DENİZKÜLTÜR, EDEBİYATLA BULUŞMA NOKTANIZ!

DenizKültür sizi birbirinden özel eserlerle buluşturuyor,
farklı dünyaların kapılarını sizin için aralıyor.

DenizKültür

Satın almak veya detaylı bilgi için:
0212 348 99 62

 ENBD

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DenizBank

Günümüzde internet:

EV KIRA AMA SEMT BİZİM

ÜMIT ALAN

Son yıllarda gördüğüm en yaratıcı duvar yazısı olabilir: Semt bizim, ev kira. Üzerine kitap yazılabilecek bir hakikati dört kelimeyle anlatabilmenin güzelliği bu. Çünkü semt aynı zamanda bir bağlamdır. "Biz Abbasağa çocuğuyuz" dediğiniz zaman, oradaki komşularınız, arkadaşlarınız ve hatıralarınız da cümleye dahildir. "Biz Abbasağa çocuğuyuz" dediğiniz zaman, örneğin derinlerden bir Beşiktaş marşı bile duyulur. Bu aidiyetin hissi ve sesidir. Gelgelelim ev çoğunlukla kiradır. Böyle bir aidiyetin içinde evin kira olması acıdır. Mülkiyetin acımasızlığı ve bunun kaçınılmazlığı üzerine de bir kez daha düşündürür. Yine de evin kira olması ve sözleşme sonunda evden çıkarılabilecek olma riski aidiyet hissimizi azaltmaz. Bu büyüü bir durumdur ve tanımlaması da zordur. O yüzden bu söylemin ilk sahibini hep merak ettim. Bir iddiaya göre 2013 yılında, Ankara Yüzüncü Yıl'da ÖDT'ü yolu protestoları sırasında ilk kez bir sokakta görüldü. Hejlan'ın aşağı yukarı aynı tarihlerde internete düşen "Gene mi Amcalar?" şarkısında da geçiyor ama duvar yazısından mı şarkıya, yoksa şarkıdan mı duvar yazısına geçtiğine dair net bir bilgiye ulaşamadım. 'Semt bizim, ev kira' söyleminin ilk sahibi kimse, zihni dert görmesin.

GÖNÜLLÜ ZORUNLULUK

Bu güzelim söylemin ironik bir şekilde günümüzde internetin kendisi haline gelmiş sosyal medyayı da anlattığını düşünüyorum. İlişkilerimizin çoğunus sosyal medyada oluşturuyor ve büyütüyoruz. Normal arkadaşlıklarımız bile sosyal medyada asıl

bağlamını kazanıyor. Önceden biriyile tanışma hikâyemizi anlatırken "internetten tanıştık" diye özellikle belirtirdik. Artık böyle bir şeyi ayrıca belirtmeye ihtiyaç bile duymayabiliyoruz. Nerede tanışmış olursak olalım, arkadaşlıklarımız bağlamını sosyal medyada büyütüyor. Yani her ne kadar kimse bizi sosyal medya platformlarına katılmaya zorlamıyor olsa da orada olmak zorunda kalıyoruz. Sosyal medyada da oluşturduğumuz ve bazen adını bile koymadığımız sanal semtlerimiz var ve onlar klişemizin bir bölümünü oluşturuyor. İşte bu 'gönüllü zorunluluk' yeni bir sömürü biçimi yaratıyor: Gözetleme kapitalizmi. 'Gönüllü zorunluluk' tabiri ilk bakışta bir oksimoron sayılabilir ama durumumuzu daha iyi anlatacak bir ifade bulamıyorum.

EV SAHİPLERİNİN İNTERNETİ

Yani sosyal medyadaki varlığımız da aslında tam olarak 'semt bizim, ev kira' aşamasında. Çünkü bu platformların bir sahibi var. Aslında burada da kiracıyız ama kirayı başka türlü ödüyoruz ve sorun orada başlıyor. Jathan Sadowski, The Reboot sitesindeki yazısında bunu "Ev sahiplerinin interneti hepimiz kiracı yapıyor" diye tanımlıyor. Bu tanım sadece sosyal medya platformlarını değil, aslında tüm platform temelli kapitalizmi kapsıyor.

"Biz Abbasağa çocuğuyuz" dediğiniz zaman, oradaki komşularınız, arkadaşlarınız ve hatıralarınız da cümleye dahildir. "Biz Abbasağa çocuğuyuz" dediğiniz zaman, örneğin derinlerden bir Beşiktaş marşı bile duyulur.

Amazon'un e-ticaret ve bulut sistemleri üzerindeki sahipliği, ABD üzerinden düşünürsek UBER'in ulaşım üzerindeki sahipliği, Google'ın arama ve üretkenlik araçları üzerindeki gücü, emekçileri kendi işlerinin patronu olduğu una inandırmaya dayanan ve ülkemizde daha çok esnaf kuryelik üzerinden bilinen Gig Economy, aslında internetin kiracısı olma sürecimizin bir parçası. İnternetin ilk yılları merkezi platformlara dayalı

olmadığı için böyle değildi. Ancak kullanım kolaylığı ve maliyet avantajları nedeniyle internetin merkezileştirmesi sayısız yeni elin parmaklarını aşmayacak büyük platformlardan ibaret hale geldi.

GÖZETLEME KAPİTALİZMİNDEN DİJİTAL EMEĞE

Sosyal medya gibi genellikle hiçbir ücret ödemediğimiz araçlar söz konusu olunca bu durum biraz kafa karıştırıyor. Çünkü bu ücretsiz gibi görünen alışverişin de iki tarafı var. Birincisi; zaten biriken verilerimizin sahipliği ve el değiştirmesi üzerinden sağlanan gözetleme kapitalizmi geliri, ikincisi de dijital emeklerimiz. Gözetleme kapitalizminden daha sık söz ediliyor ama dijital emeğimiz genellikle bir eğlence sayılıyor ve gözden kaçırılıyor. Christian Fuchs, Dijital Emek ve

Karl Marx kitabında (Türkçe'de: Notabene Yayınları, 2015) sosyal medyada verilen emeğin gönüllü niteliğinin bir şeyi değiştiremeyeceğini söylüyor. Fuchs'un Facebook'ta örneklemediği sosyal medya kullanıcıları da bu durumda, emekleri için ücret almayan üreticisizcilere dönüşüyor. Aslında Fuchs'un bu yaklaşımı, Dallas Smythe'in 1970'lerin sonunda televizyon izleyicisizlerinden ortaya çıktığı "izleyici emeği" kavramını temel alıyor. Öyle ki, Smythe televizyon kanallarının izleyicinin zamanını reklamlara satmasının da bir emek ilişkisi olduğunu savunuyordu. Sosyal medya söz konusu olunca bu emek ilişkisi, ürettiğimiz çoğunlukla bedava içerikle birlikte yeni bir anlam kazanıyor.

BUNUN EMEKLE İLGİSİ NE?

Haliyle diyebiliriz ki sabah kalkıyorum selfie koyuyorum, gündüz içtiğim kahvenin, okuduğum kitabın fotoğrafını koyuyorum, gece konsere gittiysen video paylaşıyorum, bunun emekle ne ilgisi var? Doğru, tüm bunları sosyal medyada bir persona oluşturmamak, sosyalleşmek ve bazen sadece eğlenmek için yapıyoruz. Ancak yaptığımız her paylaşım bir başka kullanıcıyı platformda daha fazla tutma potansiyeli taşıyabilir ve bu sırada bir reklam daha görür, daha fazla veri bırakır. Sonuçta bizim sosyalleşme ihtiyacımızdan dev bir ekonomi doğar ve bunun bütün geliri platformlara gönüllük olarak bakı verilir. Bizler de karşılığında hiçbir ücret ödemediğimizde kullanmakla yetiniriz. İstisnai bir kısmımız da Youtube modelinde olduğu gibi izlenme geliri elde edebilir. Özünde sosyal medya platformlarının işi ilgi uyandırmaktır. Biz de buna aracılık ederiz. Büyüsü, bizi hiçbir ücret ödemediğimizde veya başka bir vaat sunmadan içerik paylaşmaya teşvik etmesidir.

KİRACILIKTAN EV SAHİPLİĞİNE

Değiştiremeyeceğiniz şeyler üzerine düşünmeyi sevmiyorum olabilirsiniz. Nihayetinde sosyal medyamız bir hayat pekâlâ mümkünse de çoğumuz için söz konusu bile değil. Öyleyse tüm bunları bilmenin ve bu farkındalığa sahip olmanın bize ne faydası olabilir? Bir defa her farkındalık yeni bir mücadelenin ilk adımıdır. Burada, sosyal ilişki ihtiyacımızın bir sömürü unsuru haline geldiğini bilirsek, yeni teknolojilere farklı bir gözle bakmaya başlayabiliriz. Örneğin; daha çok kripto paralar üzerinden konuştuğumuz blokzinciri teknolojisi ve bununla birlikte gelen Web3 vizyonu yepyeni bir internetin habercisi olabilir. Çünkü blokzinciri teknolojisi verilerimizin merkezi platformlarda birikmediği yeni bir sosyal medya modeli oluşturabilir. Verilerimizin sahipliğini elde edeceğimiz bu yeni sosyal medya çağında, buradaki alışverişin doğasını daha net görebiliriz. Verilerimizin sahipliği ve veri hakları farkındalığı, internetin kiracısı değil, ev sahibi olma yolunda atacağımız ilk adım olur. Nihayetinde "semt bizim, ev kira" güzel söylem ama ideal olan evin de kira olmaması değil mi?

Acilen Sadeleşmeniz Gerek "Doğa Endüstrisi"

Bu klasikleşmiş bir fotoğraf kadrajıdır. Sanki ıssız doğada, çadırının penceresinden bir göle veya denize açıldığını, belki ufukta bakır bir kara parçasının görüntüyü girdiği mükemmel bir an.

Acaba o kadrage girmeyen neler var? Belki solda plajda bir grup gürültülü insan, belki sağda taşmış bir çöp. Belki arkada müzikli bir tesis. Belki yanında pek de katlanmadığın bir insan... Ve elbette parmaklarının altında, bu anı paylaşacağın kalabalık bir kanal.

Bir de bu kadrage ulaşmaya çalışırken dolaylı olarak uçak, taksi, münibüs derken kirlitelen doğa. Acaba kesintisiz istediğimiz internet ve elektrikliğin bedeli çevreye nedir? Tabii ki keyfimizin eksik olmaması için bir takım ekipmanlar da şart. Mesela ben geçen sene Ağrı Dağı'na zirve çıkışı yapayım dedim. Havalı bir outdoor mağazasına girdim. Geçen senenin parasıyla 15.000 Lira'dan aşağıya da adım atamıyordum. Hatta son zamanlardaki haddini aşmış kiloların mağaza satıcısı o kadar tedirgin etti ki, siz uygun değilsiniz, yapamazsınız, kilo probleminiz var diyerek dükkandan neredeyse sepetlendim. Doğa endüstrisi beni dağa kabul etmedi yani. Yıllar evvel Kaçkarlarda zirveye çıkacakken de çok söylemişlerdi "yapamazsınız" diye. Düşündüm de ne çok sektör var bir şeyleri kendi tekeline almak isteyen. Biri diyor "gelip bende kaslarını güçlendirmelisin". Diğeri, "benden ekipman almalısın". Öbürü "tek başına olmaz bizzat gitmelisin". Bir de şu var, "kendini bulma yolculuğunda önce farkındalığın..." Özetle hepsi diyor ki: "Kendi başına yapamazsın".

Bence tek bir kolay yol var: hafiflik ve azlık. Ben gördüm ki, en ölümcül hastalıkta bile insan iyi veya kötü ne yaparsa kendi yapıyor ve kendi kadar yetebiliyor.

Bu fotoğrafı ilk çeken belki bu kadrage kadar gerçektir, sonrası ise sanal bir mutluluğun peşinden koşan aç tüketiciler olmanın ötesine nasıl geçecek, kim bilir? Sanırım gerisin geri ya da aslında doğru yolu ileri; hayatın gerçeklerine acilen sadeleşmemiz gerek.

Berkcan

NECATİ TOSUNER

Cahit Tanyol'a -o zamanlar biruğrak yerimiz olan- Celal Bey'in Gençlik Kitabevi'nde arada bir rastlardım. Dağlarca'nın cenazesinde onu görünce gidip yanına oturdum.

"Tuğrul'un arkadaşığım ben..." dedim. Eliyle dizime şöyle "tıp tıp" etti. Bu, "Biliyorum..." demekti.

Cahit Bey'in eşi Fethiye Hanım'ın o gün cenazesi olduğunu öğrenince, Leman koşu koşu gitti Moda'ya. Fethiye Hanım, Fatih Kız Ortaokulu'ndan Leman'ın Türkçe Öğretmeni çünkü. Leman da öğretmeninin torunu Çağrı'nı Üsküdar Amerikan'da okutmuştu. Tuğrul'un oğluydu Çağrı. Leman için öğretmeniyse sanki elden ele bir bayrak geçmesi gibi olmuştu.

O gün cenazeye katılanlar arasında sevinç veren bir rastlantı da yaşadı Leman... Meğerse, Dr. Abidin Çerçeker ile Fethiye Hanım kardeşmiş! Leman'ın da yer aldığı Sadabat Korosu'nun şefiydi Abidin Bey. Orada solo da yaptırmıştı Leman'a. "Youtube'ta "Leman Dinçer" diye yazılınca açılmakta: "Bir dame düşürdü ki beni baht-ı siyahım..."

Sonra efendim, Eray Canberk de cenazeye katılanlar arasındadır. Selamlasınlar...

"Niçin kitabınıza Necati Tosuner'i almadınız!..." diye sorar Leman.

Öyledir işte, hiç yedirtmez Necatisini!

Eray da der ki:

"Yer kalmadı..."

Bak sen, bak!

Bir tuhafılık varmış ama ben anlamamışım.

Gerçi, ne zaman Yusuf Çotuksöken'le karşılaşsak, hep bana Eray'ı soruyordu ama böyle bir şey aklımdan nasıl geçsin ki?..

Derken, bir gün telefonda Vural Sözer'den haber verdi Egemen. "Kilyos" diye kitap yazmış, bizden de söz ediyormuş.

"Meraklı Turşucu"yum ya ben...

"Kilyos"un başında Aydın Hatipoğlu'nun yazantınan bir yazısı vardı bize Aydın'ın liseyi Haydarpaşa'da okusa da pek vefalı olduğunu gösteriyordu. Sonra da -o şakalaşmayı sever huyuyla- Kilyos'u anlatıyordu Vural. Gözlemlerle... yorumlarla eşsiz bir zenginlik...

Ve "Kilyos'u sevdiğimiz" diye აღlandırdığı kişiler arasında üçümüzü birlikte sayıyordu: Hülki, Egemen, Necati.

Son sayfalardaki bir liste, hangi semtlerin kitaplaştırdığını gösteriyordu. A, Eray Canberk bizim semti yazmış!

"Fener'e Ciden Yol: Feneryolu" adlı o kitabı, Necati'ye... Leman'a nerede rastlayacağım diye büyük bir merakla okudum. Eray'ın anlatımı da bu merakı bir coşkuya dönüştürecek güzellikteydi. İyi ama bitiverdi. Ben hiç yokum...

Niçin?..

Mustafa Öneş bana gelmişti bir gün, ona anlattım...

"Unutmuştur..." dedi Mustafa.

"Yer kalmadı..." demiş Leman'a!

"Yokcanım, nasıl yer kalmadı!..."

"Feneryolu'nda hiç oturmamış ama Yusuf Çotuksöken'e yer var..." dedim ben. Utangaç bir gülüşle Mustafa dedi ki:

"Onunadı seninkinden uzun..."

Niçin böyle olmuştu?..

Eraylar'ın evlerindeki salonun büyük penceresi, tren yolunun üzerinden bizim sokağa bakardı. Üstelik, Egemen Sokak... Kitabın adı gibi, Fener'e gidilen bir sokaktı. Bağdat'tan girişte, soldan üçüncüyü Erguvan Apartmanı. Bahçenin erguvanlarına bakmadan geçmek olmazdı. Yılların arkadaşlığı vardı. Bir yaşanmışlık vardı Çağaloğlu'nda. Karşılıklı iyilikler vardı. Evcek de görüşürdük. Çocukluğunu bildik Mehmet Berfe'nin.

Niçin böyle olmuştu?..

Ben öyle dert yanınca...

"Söyleyecek bir söz bulamıyorum, Necati!..." dedi Egemen.

"Öç alıyor sanki..."

"Bir arayıp konuş, istersen..." dedi Egemen.

"Aradım..." dedim. "Kanırtıyor..."

"Ne diyor?..."

"DiYorki: 'N'aber, muhterem!'"

M. Sabri Koz da soruyor bana:

"Aydın Ağbi'nin anmasına niye gelmedin?..."

Biraz şaşırmış, öylece kalıyorum ben.

"Siz yakındınız onunla..." diyor Sabri.

"Hiç haberim olmadı..." diyorum. "Eray

uyuz görmeydi, demek ki..."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

MURAT ERTEL

Müzik Birleştirir

Antonis Antonou ile ilk Kuzey Kıbrıs'ta karşılaşmış ve birbirimize gruplarımızın CD'lerini vermiştik. Nefis Curas çalıyor ve söylüyordu bayılmıştım. Monsieur Doumanis'ki gruptu, beşalbümleri devar bende. Son albümleri Pissourin bence 2021'in en iyi albümüdür demiştim bir röportajda, hâlâ da öyle düşünüyorum. O Güney Kıbrıslı olduğun için sınırda ya da Güneyde beraber bir barışkonserihayalimizvar.

Pandemizamani iki sene civarıyurt dışında çılmamıştık ki Belçika'nın en önemli kültür merkezlerinden biri olan Bozar'dan PsikadelikMüzik Festivaline katılma teklifi geldi. Busefer BaBa Zulaile değil deBelçikalı psikadelik caz grubu Compro Oro ile birlikteve eşim Esmat Ertel ile kaydettiğimiz Simurg albümünü çalmak üzere çağılmıştık.

Büyükbir sevinçindekabul ettik, acayip birtesadüfesi pandemi öncesi en son beraber olduğumuz Moğol grubu da Monsieur Doumani ile birlikte festivaldeydi.

Konser öyle iyi geldi ki bize inanılmazdı, ruhumuz şenlendi müzik ve müziyen olarak var oluşumuz mümkün hissi ile y

ğumuz birgündü. O güzel konserinsonunda tamuçarakantansahnearkasınagiderkenAntonis'i gördüm. Oradaydı, dinlemişti; sarılıdk hatırlıyorum o anı... Bizim fotoğraflarımızı çeken nam-ı diğer Joris Bohnson yakalamış meğer tam tamına o saniyeyi, ne sevinmiş-tim.

Sonra Tonyyazdı bana o anın fotoğrafı için ve onu kullanabilirmiyiz dedi. Tony bize ne yardımetti nasıl arkamızdadurdu anlatamam. Zaten bazı ender insanlar vardır onlarmüziğin yaşarlargerçekmüziğe ve müziyenlere heyecan içinde

kiymetverirlerişte onlardan biri olduğun için düşünmeden kullanabilirsiz dedi m. Afış kapakfılan gibi birşeyler olduğunu anlamıştım.

Sana yollayacağım dedi sonra bir paket geldi açtım meğer koskoca Bozar'ın 2022-2023 müzik program kitapçığının kapağı olmuş o an'ın fotoğrafı, Brüksel'in her yerinede asılmış, asılacakmış. Nasıl mutlu oldum anlatamam benim hep hatırlayacağım bir his büyüdüde büyüdüydı insanlara ulaştı. Teşekkür ederim ne muhteşem bir his bu.

Müzik iyileştirir. Müzik yardım eder, tedavi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ARZU CURA ALTUNBULAK

KANATSIZ KUŞLAR

Çivit mavi bir göktü yüzüm
Ağaç, çocuk ve bulut bahçemde

Üstünde kuşlar

Terazinin bir kefesinde kalbim
Taşır mı günahlarımı bir kuş tüyü?

Kanadı kırık ikindi güneşi avluda dolaşır
Dallara konar hüzünlü
Hevesli gölgeler birbirine kanşır

Tenhalar yalnız ağlar

Can bahçesinde mevsim değişir
Kanatlı da havalanır kuşlar

Kuşlar ki Tanrı'nın sesi

ERDAL GÜNEY

Hortum

Ayakları altında kırılan kuru iğne yapraklarının içtir tıssusmak bilmeyen ağustos böceklerinin cırlı cıltına karışıyordu. Tokyo terliklerinin içinde terleyen ayakları yürümelerini zorlaştırıyor, kaykıkça yerdeki çalı çırpi kıymıkları parmaklarına batırıyordu. Sadece yürümekten yorulmamıştı. Güneş inatla bakıyordu mezarlığı kapatan ağaçların tepesinden. Hava sıcak vesoluk alırmayacak kadar ağdı. Çeşmenin önünde durup eğildi. Avcularına doldurduğu suya ağzını dayadı. Soluk soluğa kalmıştı. Başını suyun altına sokup öylece bekledi. Su, ensesinden aşağıya bir yol bulup akınca ferahladı. Doğrudu. Terliklerini çıkarmadan ayaklarını yalağa soktu. Aldığı derin soluğutelaşız, yavaş yavaş dışarı saldı.

Öteye berie bakındıktan sonra yan yana dizili Okalıptı ağaçlarının dibinde buldu aradığını. Hortumu asıllar kaç çemeye kadar çekti. Musluğu taktı, vanasını açtı. Bir kaç adım atmış ki hortum boş çıktı. Tekrar denedi. Suyun tazyiki hortumun musluğa tutunmasını engelliyordu. Çeşmenin bardağındaki katlanıp kırılmış tele gözü ilmişti. Hortumu tekrar musluğa taktıktan sonra bağlantı yerinden ince teli birkaç tur doladı ve iyicestikti. Sertçe birkaç kez aşağıya doğru asıldı. Bir süre çeşmenin başında hortumdan akan suya baktı. Hortumusu diğer ekşakr dikenlerin arasından yürümeye başladı. Nazif Amcanın mezarına geldiğinde hortumun ucuna gelmişti. İlave hortum için sağa sola bakınırdan duyduğu sese doğru yöneldi. "Yamaçtaki Servin'in altına bak. İşlerini görüp bırakıyorlar öylece..."

Elindeki hortumu Nazif Amcanın mezarına bıraktı. Servî ağacına doğru iki adım atmış ki birden olduğu yere çöktü. İnitiyle karışık okkallı bir küfür savurdu. Can havılıyle sağ terliğinden kayan topuğuna saplanan dikene uzandı. Bastığı diken kırılmış, su topuğunun içinde kalmıştı. Ağzında taze bir küfürle kalkan ayak uçlarına basarak yürümeye devam etti. Yerdeki hortum kucığına toplayıp, sekerek Nazif Amcanın mezarına geri döndü. Hortumları birbirine ekledi, kaldığı yerden asıllar yürümeye devam etti. Ter içinde kalmış yine. Mezarın karşısında Kızılçam'asrıtını dayayıp göğsüne oturdu. Hortumu öylesine yere bıraktı. Su toprağa karışıp kurumuş otları, iğne yapraklarının arasında geliş güzel yol alıyordu. Tütün kesesini açıp bir dal sarı. İlk nefesin ardından hortumun ucunu başparmağıyla sıkıp oturduğu yerden tahtaları sökülmiş betona tazyikini arttırdığı suyu tuttu. Üçüncü gündü bugün. Sertleşmeye başlayan betonun yüzeyi nemli kalmalıydı. Çökme olursa onca emek boş giderdi.

"Erkencisin, hayırdır?"
"İkindin isim var çaşıda. Gelip sulayayım dedim bugün. Bugünü boş geçmekten iyidir."
"Güneş tepedeyken bu sıcakta faydası olmaz tuttuğun suyun, çatlatıcaksin bedeni."

Çizim:Yusuf Aktoprak

"Bugün de böyle olsun, yarın vakitlice gelirim."

Soner oturduğu yerden kalktı, hortumu çekip mezarın yanına geldi, betonu sulamaya devam etti.

"Geçen hafta Ali Rıza Amca'yı gömdüler. Hatırlar mısın? Ankarada bizim sokakta otururlardı, oğlu Emin vardı, siyasalada öğrenci, okul çıkışı vurmuşlardı. Sokakta başlayıp caddeye taşan bir kalabalık birikmişti. O kalabalık tabutu omuzlayıp uzunca bir yol yürümüşü mezarlığı kadar."

"Nereden geldi aklına şimdi?"

"Nasıl unuturum, her zaman öyle uğurlanmıyorsun."

"Hatırlayamadım. Seni bile hatırlamıyorum. Hem nasıl mümkün olsun, üç bilemedin dört yaşındayım. Sen nasil hatırlıyorsun, daha doğrusu biliyorsun, şaşıyorum!"

"Bunun nesine şaşıyorsun? Sadece yaşadıklarımızdan öğrenebileceğimiz düşüncemk daha şaşırtıcı değil mi sence. Hem de uçsuz bucaksız şu kâinatda daracık bir mekân ve sınırlı bir sürede yaşarken. Bak! Ali Rıza Amca şu köknarın altında yatıyor. Bilmek için yetmez mi?"

"Çünlüder seninle konuşurken derin, karantik bir mezara konuşuyormuşum gibi hissediyorum. Sözlerinde ılık yok. Yaşama karşı biriktirdiğin öfkeni ustalıkla saklamayı nasıl başarabildiğini merak ediyorum."

tutkunuzu anlayabilmiş değim. İnsan işte, ölüm denen laneti öğrendiğinde ruhunu ıcat etmiş; derin tutkuyu sonsuza dek sürdürmek için belki de. Aslında tutku da bir ölüm hali değil mi? İnsan kendisine uzaklığını hayata karşınıadı kınıldığında anlıyor, oysa yanı başındaymış gibi yaşadığını düşünürken başkalarından çok kendini kandırmayı seviyor..."

Soner, mezarın üzerindeki kurumuş, sararmış otları, dikenleri hırsla yormaya başladığında kafasının içinde başlayıp bedenine yayılan anlamsız yorgunluktan kurtulmak için kendisiyle kavga ediyor gibiydi. İslattığı toprağı eliyle yapıp yanına getirdiği nergis ve zambak soğanlarını gömdü. Terlemiş, bunalmıştı yine. Temizlediği mezarın toprağına doğru eğildi, elindeki hortumu başının üstüne tuttu. İlyce ferahladdıktan sonra hortumutekrar betona saldı. Kızılçam'a sırtını yaslayıp tütün kesesinden bir dal sarı. Kendine seslendiğini fark edince yoldan tarafa kafasını çevirip, "buradayım Mevlüt Ağa, gel get!" diye bağırdı. Mezarlığın bekçisi Mevlüt kaçageldi. Sonenî selamladıktan sonra çömelip yerdeki tütün kesesine uzanırken, "Cavır tütünü de pek bi keyifli oluyor." dedi.

"Bitmedi mi daha yahu! Uzun mu hortumun işi?"

"Hayırdır Mevlüt Ağa, acelesi mi vardı?"

"Acele yok canımın, bizi köyden Seyfi Dayı'nannesi vefat etmiş. İkindileyin defnedecekler. Kasabaya gitmem gerek, burda olmayacam. Hortum aramasınlar bu sıcakta diye bir araya toplayayım dediyim."

"Azbekte, biraz daha sulansın beton." "İyi yaptınız mezarı yenilemekle, bayağı harap olmuştu. El kadardı yuvracak... Senin küçüğündü değil mi?"

"Evet... Hatırlamıyorum, üç, dört yaşındaydım."

Mevlüt sigarasını bitirdikten sonra ağaya kalktı. Mezarlığın girişine doğru yürürken Soner ardanın seslendi. "Ben de ineeğim kasabaya, giderkengötürürümeni."

Bir an kulak kabarttı Soner, suyun sesi kesilmişti. Oturduğu yerden kalkıp baktı, betonu sulayan hortumun su gelmiyordu. Topuğuna basmadan yürüyerek önce hortuma ek yaptığı yeri kontrol etti, ardından çeşmeye gitti. Hortum yerinden çıkmıştı. Ucunu musluğa taktı, teli bu kez daha kısa ve sıkı bağladı. Mezarlığın girişindeki kulübede doğru yöneldi. Kulübede kazma küreğe bakındı. Bulduğu gelberiyi aldı, musluğa bağladı hortumun kontrol edip mezarın başına geri döndü. Etraftan topladığı otları, dikenleri bir araya yığıp ateşe verdi. Elindeki hortumla ateşin başını bekledi.

"Hoyunn haydi gayr!" diye bağırın Mevlüt'e "Musluğu kapat, geliyorum" diye karışık verdi. Su kesilinceye kadar hortumu sönmek üzere olan ateş üzerine tuttu. Doladığı hortumu çeşmeye kadar getirip yere bıraktı. Eline yüzüne su çırptıktan sonra omuzlarından tabutlu yürüren kalabalığın yanından geçip mezarlığın kapısında bekleyen Mevlüt'e doğru topuğuna basmadan yürümeye devam etti. Güneş, mezarlığı kapatan ağaçların tepesinden inatla bakmaya devam

ŞÜKRÜ ERBAŞ

KORONUN ÖZGÜRLÜĞÜ

Gençliğini yanlış bir cümle gibi ağzında çevirip duranlar... Ben sizin uykularınızdan bile kovduğunuz geçmişinizim...

Günahların güzel olduğu zamanlar çoktan bitti. Erken büyüdünüz; babanızdan çok daha erken. Ülkenizin aklını çabuk keşfettiniz. Her odasında tanıdıklarınız oturan, sizi saydıkları bir sokağınız var. Çocuklarınız, adınızın gölgesinde mağrur büyüyor. 'Adam olma'nın evcil gücünden bir gurursunuz çarşılarında. Görüp dokunmadığınız şeyler yok artık hayatınızda. Hayalin ve kuşkunun kırıcı yalnızlığından kurtuldunuz. Aşk bile imkânın alanında artık; karınız bütün kadınları bitirdi! Gazeteler, televizyonlar sizin düşüncüklerinizi söylüyor. Susarak değer kazanmayı öğrendiniz. Eşyalardan bir zarafetiniz var. Sizi bir zamanlar kendi dışınıza çıkaran insanlar, birer bulantı cümlesi artık. Keder yok şarkılarınızda. Öyle kurtuldunuz ki kötü düşüncelerden, hiçbir haksızlık aklınızı karıştıramıyor. Bilgesinin günlük konuşmalar içinde. Koronun özgürlüğüsünüz. Kitaplar çoktan sustu sizi. Hiçbir dalgınlığınız yok. Öfkenez bile çekildi suçun alanlarından. Başkaları bitti. Şiddet, sizi küçük düşürmüyor. Tanrıdan, devletten ve tabiatın, kutsal doğrularınız var. Kendinizi sevmek için küçümseyerek yaşamayı öğrendiniz. Gençlik, o sorumsuzluk hâlâ, sizi

*Yenilgisini
yaşama bilgisi diye
başımızın üstünde
tutanlar... Ben sizin
vazgeçtiklerinizi
kutsayan günah
tanrınızım...*

doğrulaayan. Gökyüzü yok. Su siyah. Ateş suç. Toprak aptal...

Yenilgisini yaşama bilgisi diye başımızın üstünde tutanlar... Ben sizin vazgeçtiklerinizi kutsayan günah tanrınızım...

Kim uzağını yitirmişse ben azalıyorum. Susanlardan alıyorum sözüm onurunu. Bütün hikâyem aralık kapılar. Beşiğim kirpikler hâlâ. Yüksek ses ağağıyor beni. Aklınız kalbimi boğuyor. Özgürlüğüm, bütün tutsakların özgürlüğü. Kalabalığınız öğretti yalnızlığın büyüklüğünü. Cevherim, vazgeçtikleriniz. Babamı ölümünden sonra yeniden doğurdum. Çocuklarım benden azade. Şarkılarım hâlâ ufuk sesi. Törenlerinizden uzak durarak sevdim başkalarını. Coğrafyam, alın kırışığı. Gücüm ve zayıflığım, harfler. Pişmanlıklarımı kutsayarak korudum kendimi. Secdenizi küçümsedim. Önünde eğilmek için, kumdan, gövdeye getirdim aşkı. Toprağı göğe eşitleyerek vardım barış düşüncesine. Bütün zamanları sahiplendim. Gözyaşından öğrendim denizin hayatını. Haritalarınız aptal. Sizden yapılmış bir ceza tanrınız ve devletiniz. Arkanızı döndükleriniz çevirdi beni sonsuzluk duygusuna. Unuttuklarınızın kalbiyim. O güzel suçuyum sokağınızın. Çocuklar ustam. Sizden hatırlıyım güneşin katında.

Cesedini dünya diye sevenler... Ben sizin mezarınızdan yükselen hayatım...

Ben Senden Razi Değilim Türkiye

GÖKHAN HORZUM

Vatanını sevmek mümkün mü? Elbette mümkün. Ama bizde tabudur. Tartışılmaz. Solcuysan da sağcuysan da, laiksen de müslümansan da seveceksin bu ülkeyi. Önce vatanını severek başlayacaksın. Solcuysan idealistçe daha güzel ve daha aydınlık günler adına seveceksin, vatansever olacaksın. Sağcuysan bin yıllık geleneği korumak için seveceksin, milliyetçi olacaksın. Ama illa seveceksin. Çünkü 250 yılı bulan batıllaşma sürecinin yarattığı yarınmanın bile engelleyemediği tek sevgi vatan sevgisi. Vatanı sevmeyenler? Kürtler mi mesela? Onlar da vatansever aslında. Onlarda kendi vatanları olar ağ dökdükleri toprak parçasını sevmiyorlar mı? Diyarbakır'ı, Hakkari'yi, Urfa'yı?

Halbuki insanın vatanı sevmeme hakkı vardır. Üzerinde yaşadığı toprak parçasından bahsetmiyorum. Yoksa toprak parçası çok güzel. Herhangi bir toprak parçası kadar güzel ama... Ben o toprak parçasını vatan yapan insanlar ve onların yarattığı anımlar bütününden bahsediyorum. Bunu sevmek mümkün değil mi arkadaş?

Çizim: Ahmet Karakaya

Beni neredeyse doğduğum günden beri bıkmadan usanmadan hayal kırıklığına uğratan bir yeri sevmek gibi bir hakkım neden olamıyor? Çünkü vatan da aile gibidir. Seçemezsin o yüzden de seveceksin. Seni olduğun gibi kabul etmeyen, artık kırlamaz bir yaşa geldiğinde bile seni eğip bükmeye çalışan bir anne-babayı niye sevmeye devam edisin mesela? Ya da hayatının içine sığınmayı başaran bir aileyi? Hayatındaki bütün engellerin, başarısızlıkların sebebi olan bir aileyi? Frenin olan bir aileyi? Ama hayır. Onlar kutsaldır. Vatan gibi...

Bekir Ağırür Türkiye toplumu için ikerikili kelimesini kullanıyor, bence nezaketinden, ben kaypak kelimesini tercih ediyorum. Bunu da hiç dışardan söylemiyorum bu arada ha, benim de üyesi olduğum bir toplumdansöz ediyorum. Biz kapıyağız. Kapalı kapılar ardında konuştuğumuzla, kapının dışında konuştuğumuz birbirini tutmaz. Korkumuzdan.

Nazım Hikmet'in Onlar şirinde bahsettiği bizim aslında. O şiri aklınıza bir getirin, göğüs kabartır, "hey! bel" dedirir. Ama Nazım sadece övmez ki Onlar'ı.

"Korkak, cesur, cahil, hakim ve çocuk turlar" der, "düşmanı meydana koyup kaçmalar evlerine" der.

Biz bunların hiçbirini dikkete almazız ama. "Çünkü yeşil bir ağaç gibi gülen ve merasimsiz ağlayan ve ana avrat küfreden" olmak daha çok işimize gelir. O yüzden severiz vatanımızı. Kapalı kapılar ardında sevmek de kapıların dışında severiz.

Halbuki vatanını sevmek de mümkündür. "...yalancı sözlerini, o büyük (sözleri) bana ilk sütünü beraber söyledin, fakat o zamanlar ben kaderimle konuşurken, sen eski güzel kıyafetlerini giymiştin, ve beni hiç engellemedin."

Beni neredeyse doğduğum günden beri bıkmadan usanmadan hayal kırıklığına uğratan bir yeri sevmek gibi bir hakkım neden olamıyor? Çünkü vatan da aile gibidir. Seçemezsin o yüzden de seveceksin.

maymunu (gibi) pazara çıkardın, Yunanistan, Yunanistan, kederlerin annesi..." Der Nikos Gatsos, Mana Mou Ellas şirinde. Anacığım Yunanistan... Benim ağzıma sıçtın be anacığım Yunanistan. Müthiş bir hayal kırıklığı şiridir, karkısı da ha keza.

"Amerika her şeyimi verdim sana, şimdi bir hiçim 17 Ocak 1956 ve iki dolar yirmi-yedi sent. Kendi kafam bile destek değil bana.

İnsanlarla savaşın zaman sana erdireceği Amerika? Al şu atom bombanı kucına sok.

Kafam bozuk, Amerika, bir de sen üstüme varma, Kafamyerine gelene dek şiiir miir de yazmayacağım. Söyle bana Amerika ne zaman melekleşeceksin sen?

Ne zaman anadan doğma olacaksın Ne zaman bakacaksın mezarlıktan Amerika?"

Der Allen Ginsberg Amerika şirinde. Ginsberg itin götüne sokar Amerika'yı bu şirde. "Ama aslında ben seni çok seviyorum ya Amerika!" diye filan da bitirmez üstelik. Bilakis itin götüne bırakarak bitirir.

Eğer vatan her sabah aldığın yeni bir haberle canını yakıyorsa, eğer vatan her gün işe giderken, işten dönerken ya da yatıp uyuyacakken sana hiç beklemediğin küçük ya da büyük sürprizler yaparak hayatını alt üst edebiliyorsa, eğer vatan bildiğin ya da bilmediğin bir yerinde belki bir gün kokusu gün yüzüne çıkacak ya da beki hiç çıkmayacak birtakım pisliklerle çürüyüp fukur fukur kaynıyorsa, eğer vatan burnunun ucuna asılı kalmış bir takım kötü kokular yayıyorsa, eğer vatan çürümüşse...

Onu sevmeye hakkın var. Çocuklarını, masumlarını, zayıflarını, ağaçlarını, sularını, alı turnalarını korumayan, kendisinden önce olmuş ve kendisinden sonra olacak hiçbir şey umurunda olmayan, kendi kanından canından olanlara bile zarar vermeden çekinmeyen insanların ülkesini, sonunu düşününler kahrından olamadığı için kimsenin sonunu düşünmediği, kimsenin kendi kapısının önünü bile süpürmediği ama hamasete gelince mangelde küll bırakmadığı bu vatanı sevmeye hakkın var.

Kapalı kapılar ardında bunu düşünüp kendini kötü hissediyorsun ya, etme güzel abim, ablam, kordesim.

EVİRİM KURAN

Geçenlerde biri bana sürtük dedi. Aslında sadece bana değil ülkesini, ağacını, insanını seven milyonlarca kadına dedi. Berbat bir laf. Kaltak gibi, orospu gibi bir karşılığı var. TDK'ya göre hayat kadını anlamına da geliyor. Kimse kimseye sürtük diyemez, dememeli. Oysa biz kadınlara tarih boyunca sürtük diyenler oldu ve olacak. Bunlar bazen akrabalarımızı, bazen hemcinslerimizi, bazen hayatımızdaki adam, bazen yedi katyabancılar. *Slut-shaming* (hafif kadın damgası vurarak aşağılama) dünyanın her yerinde var ama bizim memlekette ata sporudur. Baş edemediğimiz kadına

**Toplumsal
değişim
için öfke
kıymetlidir.**

sürtük deriz bu coğrafyada. Geçenlerde sürtük diyen, benim bu ülkede bir kadın olarak özgür ve sağlıklı yaşamamın teminatı olması gereken kişiydi. Elektriğe, doğalgaza, akaryakıtta eş zamanlı zamların geldiği, enflasyon oranının çılgınca yükseldiği gün bu ülkede en çok sürtük konuşuldu. Sürtüğün etimolojisine girenler oldu, sözün sahibini alkışlayanlar oldu, sürtükten mizah devşirenler oldu. Dokuz yılda çapulculuktan sürtüklüğe terfi ettik ve ben bu konuda şaka yapmak istemiyorum. "Vele ki sürtügüz" ya da "İyi ki sürtügüz" demek istemiyorum. Bu sözcüğü normalleştirmek istemiyorum. Damgalanmaya alışmak istemiyorum. Ben sürtük değilim. Siz de değilsiniz. Bana kimse sürtük diyemez. İzahı olmayan bu durumun mizahı da olamaz; zira bence sürtük üzerinden şaka yapmak özgürlükçü bir hareket olmak şöyle dursun cinsiyetçi tavrı daha da dik tutmayayarak. Bunu en iyi bell hooks açıklar.

Feminist yazar, teorisyen ve activist bell hooks (isminde büyük harf kullanmamasının sebebini kim olduğundan ziyade çalışmalarına dikkat çekmek olarak açıklayan büyük kadın) *Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika* kitabında sürtük yerine kaltak sözcüğünü kullanır ve şöyle der: "Kaltak karakterini sahiplenmek, tanıma gereği, güçlü kadınlara sahip olma

İhtiyaç olduğu fikrinin inkarıdır. Kaltak olarak anılmanın havalı olduğunu düşünen genç kadınlar sevgiyi aşağılamayı onur nişanı gibi görür. Duygusal gelişimin ve bakıma önemini inkâr eden ataerkill erkeklere öykünen bu kadınlar "zoru" bir karakter çizer. Kaltak rolünü üstlenmekten memnun olan kadınlar hala cinsiyetçiliğin

yaşıyorlar. Tüm kadınlara cesaretle ve zarafetle benliğimize sahip çıkma yolunda yardımcı olmak yerine, kendini tamamen gerçekleştirmeye tercinin kişiyi kaltak yaptığını öne süren cinsiyetçi varsayımı destekleyerek ataerkiyede destek oluyorlar."

Sadece biz kadınların değil, erkeklerin de bize yakıştıranla yaftaların mizahını yapmasını ve şen kâhkahalar içinde farkına varmaksızın mizojini (kadın düşmanlığı) yangınına odun atmasını istemem. Aksi halde belleğimize sahip çıkamaz, öfkemizi diri tutamayız. Toplumsal değişim için öfke kıymetlidir.

Valerie Solanas Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu (SCUM Manifesto) kitabında (Korkmayın, kimseyi doğramak istediğimiz yok; kitap epey sert olsa da bir o kadar gerçekçi, hatta eğlenceli.) okura öfkeyi kusursuzca servis eder. Kitabın çevirmeni Ayşe Düzkân'ın önsözde paylaştığı fikirleri neden belleksiz olmamız gerektiğini çok iyi anlatır: "Valerie kadınların en az bildiği şeyi yapmış, öfkelenmiş, bunu öğrenmeye ne çok ihtiyacımız var; kendimizden utanmadan, öfkemizi karşılayacaklardan korkmadan, çıplak, derin ve ateşli bir öfkeyle sarsılmak, bize ve başkalarına haksızlıkları deneler karşı, bizi ve başkalarını incitenlere karşı sabırla değil öfkeyle de karşı durmak... Çünkü hatırlamak ve öfkelenmek, bütün devrimlerin anası."

Geçenlerde biri bana sürtük dedi. Hatırlıyorum ve öfkeleniyorum.

Çizim: Bayrak Aksoy

Seksen yıl süren profesyonel sanat hayatında korkularına, tutkularına, öfkesine, saplantılarına ve en önemlisi kadınlığa dair sorgulamalarını güçlü eserlere dönüştüren Louise Bourgeois, 21. yüzyıl sanatının en önemli isimlerinden biri olmaya devam ediyor. Her şeyden önce sanatıyla kişiliğini bu derece de iç içe geçiren bir başka isim bulmak çok zor. Heykelini bedeni, bedenini heykel olarak gören Bourgeois, Feminist Sanat Tarihi serimizin ikinci kadın sanatçısı.

Yaşanmış bir ömrün heykelleri

CELİNE SYMBIOSIS

Louise Bourgeois, 25 Aralık 1911'de Paris'te doğar. Aile, anne Joséphine Fauriaux tarafından yönetilen, antik goben halılarının tamir edildiği, alınıp satıldığı bir atölyeye sahiptir. Bu nedenle Bourgeois'ın çocukluğu dokuma tezgahları, iplik bobinleri, makaslar ve iğneler arasında geçer. Bourgeois'ın bir masalı andıran hikâyesinde ilk travması, 1922'de ona İngilizce öğretmesi için ailesi tarafından işe alınan Sadie adında genç kadının babası Jean-Louis Bourgeois arasındaki evlilik dışı ilişki yaşamalarıdır. Sadie'nin on yıl boyunca onlarla aynı evde yaşaması, aile içindeki belirsiz kimliği veyer yer anne karakterine bürünüşü, aile içinde onarılamayacak yaralara yol açar. Üstelik anne Joséphine bu ilişkiden haberdar olmasına rağmen, eşini kaybetmemek için bu ilişkiyi sessizce kabullenir. Bourgeois'ın hayatını derinden etkiler. İlerleyen yıllarda yetişkin bir kadın olduğunda bile çocukluktaki kötü hatıraları hakkında, "Boğulmamak için kendimi geçmişten kurtarmaya çalışıyorum" diyecektir.

Bu aile içi dramın yanı sıra, babası tarafından bir kız olduğu için aşağılanan Bourgeois, sık sık bir hayal kırıklığı olarak görülür. Babasına göre, bu dünyaya bir kız çocuğu getiren kişi ancak insanlıktan affedilmeyi dilemelidir. Ailece oturdıkları yemek masasında bile babası, Louise'in bir penisinin olmasıyla ilgili şakalar yapar. Tüm bu cinsel aşağılamalar Bourgeois'ın bilinçaltında yer ediniyor ve ilerleyen yıllarda eserleriaracılığıyla bu cinsel söylemlerin hepsiyle yüzleşmenin bir yolunu bulur. 1974 tarihli "Babanın Yok Edilmesi" (Görsel 2) isimli eseri bunun en iyi örneklerinden biridir.

Yaşamındaki hüzünden sıyrılma isteği Bourgeois'ı, mantık, düzen ve süreklilik sağlayacağı bir yola sokar. 1930'da Sorbonne Üniversitesinde matematik eğitimine başlar. Matematikte kuralları ölümsüzlüğü ve referans alınan noktaların güden güne değişmediği düşüncesine sarılmaya çalışsa da bir süre sonra matematiğin hayat hakkındaki sorularına verdiği cevapların mutsuzdur: "Ökült geometrisi belki sabittir ancak o da tektir. Ökült geometrisinden başka geometrilerin

Bourgeois has chosen the pose as the thing that most inspires her and laid out these papers using pieces of paper of her family to convey the sense of personal history.

Some of us are so obsessed with the past that we die of it. It is the attitude of the poet who never finds the lost heaven and it is really the situation of artists who work for a reason that nobody can quite grasp. They might want to reconstruct something of the past to exercise it. It is not the past for certain people has such a hold and such a beauty.

Caption: Louise Bourgeois, Robert Goldwater and Jean-Louis Bourgeois. Photographed by Louise's father, Louis, in Germany Park, 1948. Above: Louise with her brother, Pierre, mother, Sadie, and father in 1922.

79

Erkek kardeşi, Sadie, Louise'nin babası.

olduğunu öğrendiğim zaman büyük bir hayal kırıklığı yaşadım. Benim için bu bir sembolün yok olmasıydı. Matematik artık güvenli olmadığı için yeni bir sembolün, yeni bir denklemin arayışına girdim. Geleceğine yeniden şekil vereceği bu denklemin adı sanattı.

Bourgeois hayatında yeni bir denklem arayışı içinde olduğu yıllarda annesi hastalandı. Bu hastalık boyunca yıllardır manevi olarak

eksikliğini hissettiği annesine annelik yapmak zorunda kalır. Bu rolü üstlenirken zaman zaman eğitime ara verir. Çünkü hastalığının son sürecini Rusya'da ailesiyle geçiren annesi için Rusya ve Fransa arasında sürekli gidip gelmek zorunda kalmıştır. 1932'de annesinin ölümüyle matematiği tamamen bırakarak, Paris'teki çeşitli sanat atölyelerinde çalışmaya başlar. Bu sırada Amerikalı bir sanat profesörü olan Robert Goldwater ile tanışır. Goldwater

Görsel 2 - 1974 tarihli 'Babanın Yok Edilmesi' adlı eserin alt başlığı olan 'Akşam Yemeği' bir açından sanatçının babasının annesini Sadie ile aldatmasına karşı duyduğu şiddetli tepkinin yıllar sonra bile kaybolmadığının önemli bir temsilidir.

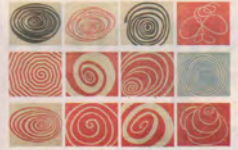
Bourgeois, 1984 yılından itibaren anne figürünü temsil eden örümcek formunu sanatına dahil eder. "Bu örümcek anneme bir övgüdür. O benim en iyi arkadaşımdı. Bir örümcek gibi annem de dokunacıydı."

**'Bir ders verecek
olsam, bu hayatta
kalma dersi
olurdu.'**
**Louise
Bourgeois**

ile 1938'deki evliliklerinin ardından büyük bir bavula babasına duyduğu nefreti, büyüdüğü eve duyduğu öfkeyi ve annesine olan özlemi de koyarak doğduğu toprakları terk eder.

"Erken dönem işlerim düşmekten korkmakla ilgiliydi. Sonraki işlerim düşme sanatı ile ilgili oldu. Kendini incitmeden düşmek yani. Artık hiç düşmeden asılı kalmanın sanatıyla ilgileniyorum." Louise Bourgeois

New York'taki ilk yıllarında sanat eğitiminin devam ederken bir yandan yeni bir ülkede yaşamının zorluklarıyla ve şehrin sanat

Dönemin yükselişteki Gerçeküstücü akım sanatçılarıyla ile yakın ilişkiler kurarak bilinçaltını, travmaları ve cinsel baskıları yansıtmakla ilgilenmeye başlar. Tüm zorluklara rağmen 1939'da Brooklyn Müzesi'nde ilk, 1943'de de Metropolitan Müzesi'nde ikinci baskı resim sergisini düzenler. 1947-49 yıllarında, biyomorfik formlardaki ilk heykelleri Gerçeküstücü olarak tanımlansa da grubun cinsiyet ayrımı söylemleri nedeniyle hiçbir zaman dâhil olmaz. 1950'de eşinin profesör olmasıyla kendini seçkin sanat tarihçi ve eleştirmenlerin arasında bulur; şehrin önemli galeri sahipleri, müze yöneticileri ve tanınmış sanatçılarıyla yakın dostluklar kurar. 1954'te dönemin önde gelen Amerikan sanatçıları arasında ismi yer alır ve onlarla birlikte sergilerde yer alır. Uzun yıllar, Joan Miró hariç tüm New York sanat camiasının kendisini kadın olduğu için görmezden gelmesine rağmen sanatını büyük bir dirençle sürdürmesinin karşılığını almaya başlamıştır.

'Bir ders verecek olsam, bu hayatta kalma dersi olurdu.' Louise Bourgeois

Çalışmalarında farklı dil ve malzeme kullanımı söz konusu olsa da sanatını besleyen ana damarın çocukluk yıllarındaki travmalar olduğunu her fırsatta dile getiren Bourgeois, hayatının son otuz yılında 'ünlü' bir sanatçı olarak anılır. 1960'larda feminist dalganın en önemli sanatçılarından biri olmuştur. 1982'de gerçekleşen sergisi New York Modern Sanatlar Müzesi'nde düzenlenmiş ilk kadın sanatçı retrospektifidir. 1993'te Amerika'yı Venedik Bienali'nde temsil etmesi seçilen yine Bourgeois olur. 31 Mayıs 2010 tarihinde kalp yetmezliğinden öldüğünde 99 yaşındadır. Arkasında kendini sanatta iyileştirmeye çalışan ve hayatı boyunca süren hikâyesini bırakır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

37 yıllık bir masal tekrar anlatılıyor

BARİŞ AKPOLAT

Her şeyi ile
mükemmel bazı
albümler vardır.
Doğru anda
doğru kararlar
verilerek doğru
hikâyeler
anlatılır.

Hayatımda ciddi anlamda yer etmiş bir şarkı geçen hafta tekrar zirveye koştu. Remikslandığı için veya konser performansındaki bir hareketinternet "meme"sine dönüştüğü için değil. Bir başka sanatçının, o şarkının bir kısmından sample kullandığı için de değil. 2022 Haziran ayının 3. haftası 1985 tarihli Kate Bush hit'i "Running Up That Hill" bir dizide kullanıldığı için Z Nesli şarkıyı keşfederek müzik streaming platformlarına akın etti.

Kate Bush, Hounds of Love adlı 5. albümünü 1985'te yayımladı. Artistik açıdan uçlarda dolaşmayı seven Bush aynı zamanda şöhet peşinde değil vizyon peşindeydi. Dördüncü albümü "Dreaming" için: "Hayatımda ilk kez artistik açıdan dirençe karşılaştım. Albüm listelerinde üçüncülüğü görek çok başarı kazandı. Ama ben kendi müziğimi mi yapmak istiyorum yoksa gerçekten meşhur mu olmak istiyorum?" diyordu. Bush çok iyi bir vizyon koyarak müthiş bir albüm yapmanın peşindeydi. Finansal açıdan da rahatlamak için 24 kanal kaydedebileceği bir sistemi anne ve babasının çiftlik evindeki ahıra kurdu. İstedığı albümü istediği gibi kaydedecekti. Zaman kısıtlaması yoktu, finansal açıdan da özgürdü. 12 ay.

sadece miksing ve overdub (üst üste gelen vokal kayıtları) ile geçen 18 aylık bir süreç sonunda "Hounds of Love" ortaya çıktı.

Her şeyi ile mükemmel bazı albümler vardır. Doğru anda doğru kararlar verilerek doğru hikâyeler anlatılır. O albümler özeldir. Kate Bush'un kuş cıvıltısını andıran sesi, 1980'lerin bol karakteristik reverber efektine sahip davul tonları yine çıktığı yılın imzasını taşıyan synthesizer melodileri birbirinin içine o kadar iyi geçer ki Hounds of Love pop türünün kutsal kitabı gibi çıkar ortaya.

Dantel gibi örülen bir şarkı mimarisinin bulunduğu bu albüm rastgele ortaya çıkmadı. Kate Bush, şarkı sıralamasını ve albümün genel konseptini o kadar iyi örmüş ki Hounds of Love bu açıdan da ders niteliğinde bir konsept albüm sayılır. Muazzam melodilerin hayat verdiği derin duygulara hitap eden bu "pop opera", İngiltere listelerinde Madonna'nın Like a Virgin single'ını listede iterek yerine geçmiş ve tüm dünyada inanılmaz bir başarı kazanmıştı. Amerikan radyo listelerinde de başarılı olan albüm Tori Amos, Bjork, Florence + The Machine gibi isimleri etkiledi.

Cürüncü o ki bu albüm ileride de daha

çok sanatçıya ilham olacak. İleride müthiş bir sanatçıya dönüşecek

bir genç, bugün bu albüm sayesinde ilk enstrümanını alması için ailesine yalvarıyor olabilir. Albümdeki en büyük hit "Running Up That Hill" Netflix'in Stranger Things dizisinde çok can alıcı bir sahnede kullanılınca Spotify dinlemeleri yüzde 7800 arttı. iTunes satın almaları şarkıyı bir numara yapacak kadar arttı. YouTube izlenmeleri yüz milyonlarca arttı. TikTok ve Instagram bu şarkıyla çekilen videolarla doldu taştı. Şarkının daha iki hafta geçmeden birçok kez yeniden yorumlanmasına şahit olduk.

Benimle yaştı bir şarkı bir dizide yer aldığı için 37 yıl sonra hiç yaşamadığı kadar büyük bir başarıyı eldetiyor şu anda.

Bu şunu gösteriyor: Dizi ve filmlerin müzik süpervizörleri, sosyal medya fenomenleri ve "influencer"lar kadar değerli. Ruh/duygu ve şarkı arasındaki bağın farkındalar ve hisleri kuvvetli. Kate Bush ve hislerine güvenen bir kadının verdiği doğru kararlar sayesinde ortaya çıkıp gün geçtikçe değertenen albümü Hounds of Love, sadece bir örnek. Bundan sonra böyle albümlerle daha çok karşılaşacağız.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

"S obanda tezek yakabilir, ambarı da taşla inşa edebilirsin. Hadi, gereksinim nedeniyle ağaç kesilmesini anlayalım, fakat bütün bir ormanın toptan yok edilmesine ne demeli? Rusya'nın ormanları balta vuruşları altında çatırdıyor, milyarlarca ağaç mahvediliyor; hayvanların, kuşların barınakları boşalıyor, ırmakların suları çekiliyor, kuruyorlar; olağanüstü güzellikte doğa görünüşleri geri gelmezce yitip gidiyor. Ve bütün bunların nedeni, tembel insanlığın yere eğilip de yakacağını almaya aklının yetmemesi. Öyle değil mi, hanımefendi? Bu güzelliği sobada yakmak, yaratamadığımız şeyi yok etmek için mantıksız bir barbar olmak gerek. Kendisine verilen şeyi çoğaltması için mantıkla, yaratıcı güçle donatılmıştır insan; ama bugüne kadar hep, yaratacağına yok etti. Ormanlar gitgide tükeniyor, ırmaklar kuruyor, av hayvanlarının kökü kurudu, iklim bozuldu, yeryüzü günden güne yoksullaşıyor, çirkinleşiyor. Tabii, dudak büküyorsun, ciddi gelmiyor sana söylediklerim... Belki, belki gerçekten de garip bir yan var bunda, ama kesilmekten kurtardığım köy ormanlarının yakınından geçerken, ya da kendi ellerimle yetiştirdiğim genç bir fidanlığın hisradığını işittiğimde, iklimin biraz da bizim irademize bağlı olduğunu ve eğer insanlığın mutluluğu bin yıl sonraya kalacaksa bunda biraz da kendimin kabahatli olacağını kavırıyorum. Bir yayın sadını dikip de nasıl yeşerdiğini, rüzgârda nasıl salındığını gördüğümde, için için sevinirim."

Mehmet Ali & Akşemsettin

PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Hiç eskimeyen hikâyeleriyle

ÖMER TÜRKES

Edebiyatın tarihi, insanın yazıyı keşfetmesinden çok daha eskilere uzanır. Düşüleri, duygularını, düşüncelerini yazıya dökmedikleri zamanlarda atalarımız sözle ifade etmişlerdi kendilerini. Sözlü edebiyatın kulaktan kulağına danarak yayılan eserlerinin icadından sonra destanlar, masallar ve folklorik hikâyelerle sürmüş, onların mirası modern hikâye sanatına kalmıştı. Anton Çehov kırk dört yıllık kısa ömrüne rağmen modern hikâyeciliğin en büyük ustalarından birisidir.

Anton Pavlovich Çehov, 1860 yılının Ocak ayında Rusya'nın bir taşra kenti olan Taganrog'da doğmuştu. Dedesi, bağımsızlığını 1841 yılında satın almış olan bir "serf"ti. Babası Pavel Çehov ise bakkallıkla sağlıyordu ailesinin geçimini. Anton, altı kardeşin üçüncüsüydü. Ekonomik sıkıntı içindeki aile 1876 yılında Moskova'ya taşınmak kararı aldığı anda, henüz 16 yaşındaki Anton'u eğitimi tamamlamak üzere Taganrog'ta bıraktı. Hem çalıştı hem okudu Anton. İki yıl bu nedenle uzadı. Yine de, 1879 yılında liseyi bitirerek ailesinin yanına Moskova'ya gittiğinde Moskova Tıp Fakültesi'ne kabul edilmeyi başardı. 1884'te tamamladı tıp eğitimini. Üniversiteyi bitirdiği yıl doktorluğa başladya da lise

Çehov ve üniversite yılları boyunca yazdığı hikâyeleriyle kabul gördüğü edebiyat dünyasını tercih etti. Aynı yıllarda onu ölüme götürecek tüberküloza da yakalanmıştı.

1892 yılında Melihova köyündeki çiftliğine yerleşen ve art arda yayımlanan hikâyekitapları, oyunları ve makaleleriyle Rusya'nın en tanınan ve sevilen yazarları arasına giren Anton Çehov, sade yaşantısını sosyal faaliyetlerle renklendiriyordu. Doktorların hastalığının tedavisi için iklim değişikliği önerisi üzerine, Karadeniz kıyısındaki Yalta'ya yerleşen ve Moskova Devlet Tiyatrosu oyuncularından Olga Knipper'le evlenen Çehov, Yalta'da o dönemin -aralarında Tolstoy ve Gorki'nin de bulunduğu- pek çok önemli yazar ve sanatçısıyla arkadaşlık ederek geçirdi günlerini. Ancak bütün tedavilere rağmen sağlığı giderek bozuldu, yine doktorlarının tavsiyesiyle Almanya'nın Kara Ormanlar bölgesindeki Bodenwagler'e taşındı. Artık anlamıştı öleceğini. 1 Temmuz gecesi son şampanyasını içtikten sonra yattığı uykusundan bir daha hiç uyanmadı.

Oyun ve hikâye yazarı olarak Çehov

Lise ve üniversite yıllarındaki hikâyeye makalelerini daha çok geçimini sağlamak için yazmıştı. Rusya'nın bozuk ekonomik koşullarında edebi alandaki sömürülen acımasızlığı bir yana sansür de yazmayı güçleştiriyordu. Bu nedenle farklı isimlerle yayımladı ürünlerini. 26 yaşına geldiğinde dört yüzden fazla hikâyesi,

Çehov

Oyunlarında çok yakından tanıdığı ve nefret ettiği taşra hayatının iç karartıcı, durağan hayatını, o hayata sarılmış taşra insanların düştükleri kısırdöngülerini, yok olup giden aydınların hüznünü işlemiş, yıkılıp gitmesini istediği eski düzeni içi boş, uyumsuz, kibirli yaşlı aristokrat tiplerle simgeleyen Çehov geleceğe duyduğu umudu ise coşkulu, yurtsever, dürüst gençlerle ifade etmiştir.

yayımlanmıştı ki, bu hikâyelerin büyük bir kısmı başka bir dile hiç çevirilmemiştir.

İlk kitabı "Melpomene Hikâyeleri"ni kendi parası ile 1884'te yayımladı. Ardından "Alacalı Hikâyeler" (1886), "Masum Sözler" (1887) ve ona hem Puşkin Ödülü hem de ülke çapında ün kazandıran "Alaca Karanlıkta" geldi. 1990'lı yıllarda bütün Rusya Çehov'u selamlıyacak, ismi Avrupa'da da duyulacaktı.

1887-1890 yılları arasında kaleme aldığı

"İvanov" ve "Orman Cini" ile başlayan oyunları da gerek taşrada gerekse Moskova'da hikâyeleri kadar sevilmiş, özellikle tek perdelik vodvilleri taşra tiyatrosunda heyecan yaratmıştır. Rusya'da olduğu kadar Avrupa'nın diğer ülkelerinde ve ülkemizde de sıklıkla sahnelenen "Martı", "Ayı", "Vanya Dayı", "Üç Kız Kardeş" ve "Vişne Bahçesi" gibi oyunları ile tanıdığımız Çehov tiyatrosu, devrim arifesindeki Rus toplumunun bütün karakteristiklerini sergiler. Oyunlarında çok

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

yakından tanıdığı ve nefret ettiği taşra hayatının iç karartıcı, durağan hayatını, o hayata sınırlı taşra insanlarının düştükleri kısır döngüler, yok olup giden aydınların hüznünü işlemiş, yıkılıp gitmesini istediği eski düzeni içi boş, uyumsuz, kibirli yaşlı aristokratlarla simgeleyen Çehov geleceğe duyduğu umudu ise coşkulu, yurtsever, dürist gençlerle ifade etmiştir.

Gerçekçi bir tutum

Anton Pavloviç Çehov, Dostoyevski, Turgenev, Tolstoy gibi Rus edebiyatının en büyükromancılarıyla aynı dönemde yaşamışti. Fransa'dan Emile Zola ve Guy de Maupassant, İngiltere'den Bernard Shaw ve Oscar Wilde, ABD'den Henry James ve Mark Twain gibi yazarların çağdaşıydı. Edebiyatın, özellikle de hikâye ve romanın toplum üzerinde çok etkili olduğu bu yıllarda Avrupa'da ve özellikle Rusya'da büyük bir değişim yaşanıyor, eski yaşam biçimleri hızla tasfiye edilirken yoksullukla birlikte yoksulların muhalefeti de büyük bir hızla tırmanıyordu. Çehov, işte bu zor zamanlarda yetişmiş, tercihinin halktan ve değişimden yana kullanmış ve bu nedenle edebiyatta gerçekçi bir tutumu benimsemişti.

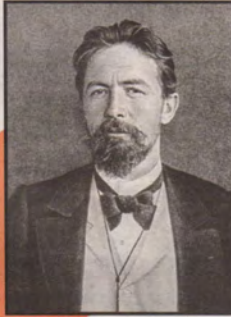
Gerçekçi edebiyat, adı üstünde, romana ve hikâyeye yaşamın gerçeklerini taşımayı amaçlıyordu. Toplumun ya da insanın gerçeğini kolay ve etkili bir biçimde aktarmak için hemen bütün yazarların birleştiği ortak nokta yalnızlık, açlık, yazınsallığı elden bırakmayaneve dolambaçlı yollarasapmayan duru bir anlatımdı. "Edebiyat paralamadan" edebiyat yapıyoru onlar. Çehov da anlatımındaki yalnlık, ezilen insanlara duyduğu sevgi ve olaylara değil ama hayatın belli alanlarına odaklanan hikâyeleriyle bu akıma damgasını vuran yazarlardan birisiydi.

Ölümünün üzerinden yüz yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen Çehov hikâyelerinin verdiği tat bozulmadı, lezzetini korudu, konuları güncelliğini hiç yitirmede. Çünkü yaşadığı toprakların yerelliğinden hareketle insanın evrensel sorunlarına açılmasını bilmişti o; üstelik hiçbir abartıya, süslemeye, okuyucunun ilgisini çekmeye yönelik kelime cambazlığına kaçmadı...

İyi bir hikâyeye nasıl anlatılır?

"Anton Çehov'la karşılaşan herkes, içinde ister istemez daha yalın, daha doğru, daha kendisi olma isteği duyardı" demişti Maksim Gorki; "Çehov, hayatı boyunca hep kendi ruhsal bütünlüğü içinde yaşıdı; her zaman kendisi olmayı, iç özgürlüğünü korumayı başardı. Başkalarının özellikle de daha başka insanların Anton Çehov'dan beklediklerine hiç alırdı... Bu güzel yalnlığın içinde, kendisi de yalın, gerçek ve içten olan her şeyi seydi ve kendine özgü bir güçle başkalarına da yalın olmayı öğretti." Bu yalnlığı edebiyata da taşımıştı o; "kahramanların, yaşamı, yaşanılanları olduğu gibi göstermek gerektiğini düşünüyordu. Yaşam nasılsa her şey olmayı olmalıydı. Tüm duygular yan yana ve doğal olmalıydı".

Rusya'daki toplumsal durumun

bozukluğunun yanı sıra genç yaşta yakalandığı ölümcül hastalığın da etkisiyle, Çehov'un bütün öykülerinde üstü kapalı da olsa kötümser bir bakışın izleri görülür. Ancak bu hikâyelerdeki hüznün ilk bakışta belli etmez kendisini. Tersine, pek çok hikâyesineşeli bir girişlebaşlar; sevimli insan tipleri ya da hayvanlarla, mizahi öğelerle zenginleştirilmişlerdir. Ama bütün bu cümüşünün arkasında en ilişkilerine ve kurulu düzene karşı büyük bir güvensizlik, geleceğe ilişkin karamsar bir bakış vardır. Anlatı üslubunun mizahla örülmüşlüğü Çehov'un yergisini keskinleştirirken hikâyelerinin arkasındaki umutsuzluğu daha da arttırır. Bunda Çehov'un aynı zamanda iyi bir oyun yazarı olmasının payını da unutmamalıyız. Hikâyelerindeki her bir sahneyi, hatta en trajik da en duygusal anları bile birer durum komedisine çevirmesini bilir Çehov; insan davranışlarının arındaki acımasızlığı ve iki yüzlülüğü açığa çıkarır. Öyle ki, sonunda hikâye kahramanlarının tercihleri ve akıbetleri ne olursa olsun, o insanların kimi zaman ahmaklığını, çoğu zaman da çaresizliğini gözler önüne serer.

Gerçekçi yazarlar hayatın gerçeklerini ele alıyorsa bizebildiğimiz şeyleri mi anlatıyorlar diyebiliriz... Evet, anlatıtları belkide çok bildik, tanıdık gelecektir okuyucuya, ne var ki, iyi bir yazar yazar kendikattimizden kaçan ya da farkına varamadığımız küçük ama önemli ayrıntıları yakalayabilirdi ölçüde iyi bir yazardı. Ancak böyle bir yazarı birey toplumla ilişkisi içerisinde ele alırken sıradan, herkesin yaşadığı veya yaşayabileceği olayların arındaki gerçekliği, birtincilinden gizlenen duyguyu ve düşünceleri açığa çıkarabilir; ideal ve mükemmel

insan tipleriyaratmaz, düşselmutluları gerçekmiş gibi sunmaz. Çünkü gerçek yaşamda iyile kötü, erdemle bayağılık iç içedir. Elbette bunlar eşit ağırlıklı değildirler, kimi kez biri, kimi kezötekiçikaröne.

Yıkılmaya yüz tutmuş bir toplum tablosu

İşte bütün bunlardan yola çıkan Çehov, insanları zamanın ve mekânın yalıtımından, iyi ve kötü diye ayırmadan, içinde yaşadığı toplumun insanlarını yoksullukla, umutları ve sevinçleriyle anlatır bize. Allayıp pullamadan, idealleştirmeden, yani nasılsalar öyle anlatır. Ama sevecek yaklaşıp insanlara; yoğun bir insan sevgisi, toplumsal yaşama yönelik eleştiri ile yan yana gider. Kimler yoktur ki onun dünyasında; işçiler, köylüler, askerler, rüşvetle semirmiş bürokratlar, sanat ve edebiyat düşkünü gençler, hizmetçileriyle hanımefendiler, kürklerine bürünmüş zengin tüccarlar, kasaba esnafı, hali vakti yerinde ama gözlerini hırs bürümüş çiftçiler, yoksul yasaşmalar, zanaat sahipleri, noterler, avukatlar, doktorlar, kısacası

19. yüzyılın sonlarında son günlerini yaşayan Çarlık Rusya'sında yaşayanı hemenherkes, yıkılmaya yüz tutmuş bir toplum tablosunu tamamlarlar. Çehov'un bu tablosunu bütün renkleriyle tamamlayabilmiş olması anlatım üstalığından, dili bütün zenginliğiyle kullanabilmiş olmasındandır.

Hikâyelerine hayatın rasgele seçilmiş bir anından söz ederek başlar Çehov. Hikâye boyunca bilgiliç taslamaz, araya girip çok bilmiş açıklamalarda bulunmaz. Hikâye kişileri hayatın güçlükleri ile doğrudan yüz yüze de gelmez, hatta bazen açıkları dışında ne halde olduklarını bile fark etmezler. Ancak hikâyesini öylesine ustalıkla kurgular ki, onları kısacık bir zaman diliminde izlerken bile işlerinin hiç de kolay olmadığını anlayabiliriz. En basit ayrıntılar, sıradan gibi görünenin arındaki birikim, seçilen sözcükler ve kurul an cümlelerle aklıtlar. İncir çekirdeğini doğurmayacak gibi görünen bir hikâyede bile ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkilerin açığa dle getirilmeksizin varlıklarını her hissettiğimizin altından yatan "sırlar", Anton Pavloviç Çehov'un üstalığından gizlidir...

Ve Tolstoy'un sözleri ile bitireyim: "Çehov bir sanatçılarak önceki Rus yazarlarıyla, Turgenev, Dostoyevski veya benimle, mukayese bile edilemez. Çehov'un kendi biçimi var empresyonistler gibi. Bakarsanız adam hiçbir seçim yapmadan, eline hangı bonyo geçerse onu geliştirebilir. Bu bonyal arasında hiçbir münasebet yokmuş gibi görünür. Ama bir de geri çekilip baktın mı şaşırırsınız. Karşımda parlak bir yıldızcı bir tablo vardır."

Rifat Ilgaz denilince aklımıza gelen ilk kelimelerden biri de hiç şüphesiz "saygı" oluyor. Neden saygı? Çünkü ilkeli ve tavizsiz bir ömür sürdü Rifat Ilgaz. Bir ömür "öğretmen" olarak anıldı. Dahası, bütün yaşamın bir ev ödevi olarak toplumumuza miras bıraktı. Aslında bilinçli ya da bilinçsiz, hepimiz Rifat Ilgaz okulunun öğrencileriyiz. Bugün şayet namuslu, onurlu, aydınlıktan bir parçacık da olsa nasibini almış kişilersek, bunda Rifat Ilgaz'ın hiç şüphesiz büyük payı var.

Garip kuşağı şairleri, kendi dönemleri içinde daha çok ferdî meselelere eğildiler. Toplumda ve dünyada olup bitenlerden (ilk dönemlerde) biraz uzak kaldılar. Oysa Orhan Veli ve arkadaşlarının isimlerini duyurdıkları çağa baktığımızda dünyada dönüm noktası olan sayısız olay var. Sözelimi Hitler'in bırıklarının kapıdan görünüşü, Hiroşima ve Nagazaki'ye düşen atom bombaları, yurt içindeki sayısız olay ve nicesi...

Rifat Ilgaz'ın oğlu Aydın Ilgaz'dan dinlediğim bir anı vardı: Orhan Veli ile Rifat Ilgaz, Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombasının atılmasından kısa bir süre sonra Sirkeci'de buluşurlar. Orhan Veli Rifat Ilgaz'a

İngiltere Kraliçesi ile Alay Ettiği İçin Hapse Atılan Bir Aydın:

Rifat Ilgaz

"Biz Süleyman Efendi'nin nasırıyla uğraşırken siz hep bu meseleleri anlatıyordunuz." demiş. Kendi öz eleştirisini yapmış. Bir dönem sonra Garip şiiri içinde de toplumcu bir uyanış görülüyor. Hatta Orhan Veli'nin Hitler'e ve faşizmine ithafen yazdığı eleştirel bir şiiri bile var. İşte bu da hiç şüphesiz bir nebze de olsa Rifat Ilgaz etkisiyledir. Aydınlar ve yazarlar birbirlerini etkilerler. Sanat da zaten bu şekilde gelişir.

1940 kuşağı yazarları; alayı, mizahı, taşlamayı en başından beri büyük bir güç olarak kullandılar. Hemen hemen

hepsi Anadolu'nun çeşitli köylerinde ve kasabalarında öğretmenlik yapan yazarlardı. Tamamen idealist ve aydınlık bir nesildi onlar. Yurt sevgisi, millet sevgisi, emek mücadelesi ve çağdaşlaşma yolunda ter dökmekti en büyük mücadeleleri. Öğretirken öğrendiler. Kendi eksikliklerini de yine halktan öğrendiler. Ayaklarında ayakkabı olmayan o köylü çocuklarından ders aldılar. Örneğin Rifat Ilgaz, öğrencilerinin kendisini nasıl eğittiğini "Çocuklarım" şiirinde ne güzel anlatır:

"Çoğunuz semtine uğramaz oldu okulun Paltı ayakkabı yüzünden

Kiminiz limon satar balık pazarında
Kiminiz Tahtakale'de çaycılık eder
Biz inceleye duralım aç tavuk hesabı
Tereyağındaki vitamini
Karolisini taze yumurtanın
Karşılığı neler öğrenmedik sınıfta
Çevresini ölçtük dünyanın
Hesapladık yıldırların uzaklığını
OrtaAsya'dan konuştuk
Laf kıtlığında
Birlikte neler düşünmedik
Burnumuzun dibindeki görmeden"
Biz sanırım kendimize uzak düşmüş bir
milletiz. Kendi aydınımıza, kendi halkımıza
fersah fersah öteleden baktığımız için
karncılık görünüyor her şey. Oysa Rifat Ilgaz'ın
da dediği gibi burnumuzun dibinde olup
bitiyor her şey.

Rifat Ilgaz ve arkadaşlarınaverilencezaların
gerekçelerini düşünelim. Sözelimni Marko Paşa
kadrosundaki yazarlar, İngiltere Kraliçesine
ve İran Şahı'na hakaretten hapis
cezalandırıldılar. Kim bilir ne
çok düşündüler böyle bir
ceza için kendi aydınlarına
reva görmek için.
İngiliz Büyükelçiliği
Rifat Ilgaz ve
arkadaşlarından
davacı olup
cezalandırılmalarını
istemiş.Devrin
idarecileri de fırsat
bu fırsat diyerek
sahiplenmişler bu
saldırıyı. Rifat Ilgaz
İngilizlere sormuş: "Sizin
bir yazarınız, bizim bir idarecimiz
hakkında olumsuz yazı yazsaydı ve biz
de ondan davaca olsaydık, onu dayargılar
mıydınız?" İngilizlerin verdiği cevap "ders"
gibidir: "Bizim ülkemizde fikir özgürlüğü var,
yazarlara karışılmaz." Ne muazzam bir iki
yüzlülük ama!

Velhasıkilelâm ne yazık ki bizim Rifat Ilgaz'a
duydüğümüz saygıyı, devrin idarecileri asla
göstermediler. Hiçbir şekilde sahiplenmediler ve
şu kadar olsun destek vermediler. Sadece ona
da değil: Sabahattin Ali'ye, Orhan Kemal'e,
Nazım Hikmet'e, Mim Yıkusuz'a, Aziz Nesin'e,
Kemal Tahir'e ve nice aydına da göstermediler.
1940 kuşağının Toplumcu Gerçekçi yazarları
her hakkı katırlıydılar. Yazdıkları için de
süreklî demir parmaklıklarına atıldılar.
Osmanlı'da da böyleymiş. Bir savaşa
girmeden önce, ağır vergiler ya da halka zararı
dokunacak büyük değişiklikler yapılmadan
önce hükûye anlatıcıları tutuklanırlarmış.
Çünkü okumanın ve yazmanın "lüks işi"
olduğu devirlerde hikâyeye anlatıcıları birer
halk ulaşı, birer yazar, birer aydın vazifesi
görüyorlardı. Halka gerçekleri aktarıyorlardı.
Ne yandan bakarsak bakalım bir tür kara
mizah gibidir Rifat Ilgaz'ın ve aydınlarımızın
bütün hayatı. Sansasyon Han'da yaşadığı
işkenceler, maruz kaldığı hakaretler...

baskının, zulmün, emek sömürüsünün, maddi
terörün yok edemediği saygın şöreti bir
yandadır.

Herkes yazar olabiliyordu da aydın olmak
zor işti. Peki aydın kimdi? Söyleyecek sözü olan
kimseydi değil mi? Şayet bir aydının söyleyecek
sözü varsa her devrin iktidarının hedefindedir.
Bir şekilde ona zulmedilir. İllâ ki bir bahane
uydurulur. Bir gün bakarsınız kaşınzın
üstünde gözünüz var diye işkencehanelere
gönderilmişsiniz, bir gün bakarsınız Rifat
Ilgaz gibi İngiltere Kraliçesine ve İran Şahına
hakaretten tutuklanmışsınız. Hep bir işe
yaramak, yaşmada bir yerleri onarmak istedi
Rifat Ilgaz. Öyle ki son sıcaklığı bile boş
gitmesin istedi. Başına ne geldiyse zaten bu
yüzden geldi.

Bu büyük ozanımızın tüm ömrü boyunca
kendisine ait bir evinin olmamasını bilmem
nasıl açıklamalı? Oysa onun eserleriyle köşe
üstüne köşe döndü nice tiyatrolar ve nice
sinemalar. Bugün hâlâ onun eserleri
üzlerinden telif alanlar var.

Ekranlara çıktıklarında Rifat
Ilgaz'ı övüyor övüyorlar
ama iş hakkını teslim
etmeye gelince
bugün bile hiç oralı
olmuyorlar. Bu da bir
utanç değil midir?
Kitabının kapağı
kırmızı diye tutuklanan
şairdir Rifat Ilgaz.
Halkın sorunlarına
değindiği için işkence
gören, sürgün üstüne sürgün
yaşayan aydındır Rifat Ilgaz.

Hep emek sömürüsüne ve halk
sağlığına değindi. Koca bir toplumun sosyal
güvenceden yoksun oluşuna bundan 80 yıl
önce vurdu yapıtı:

"Kasnağın dırıl yarıyankayışa
kapırdın mı kolunu Alışım!
Daha dün öğle paydosundan önce
Zileli'ningittiyakları.
Yazıldı onun da raporu:
"İhmalden!"
Gidenler gitti Alışım,
boş kaldı ceketin sağ kolu..."

Bugün Alış'ın kolları kopmaya devam
ediyor mu? El kadar çocuk işçiler makinelerin
dişlileri arasında can veriyorlar mı? Zileli'nin,
Tekmanlı'nın, Ünyeli'nin, Yüreğirli'nin ayakları
gidiyor mu ihmalden? İşte bunlar her Rifat
Ilgaz'ı doğru düğün okumadığımızdan,
lâyıkıyla dinlemediğimizden. Şairler ve
yazarlar, var olan savaşları eşitsizlikleri
durduramazlar ama ileride olabilecek
savaşları ve eşitsizlikleri aydın duyarlılıklarıyla
besledikleri o paha biçilmez kültürle
önlenebilirler. İngiltere Kraliçesi ya da İran Şahı
alınmayacaksa ve başımıza bir iş gelmeyecekse
bizler insanca yaşamak istiyoruz. Rifat Ilgaz
ustanın hatırasına da şöyle inceden bir selâm
ediyoruz! Selâm olsun sana Cideli büyük

FULYA ÖZLEM

Görünmez

Karanlıkta parlayan
Bir gölge;
Karda yitik
Beyaz bir tüy;
Dip dalgasında başı dönmüş
Bir deniz yıldızı;
Kağıttan bir çiçek,
Erimekten önce
Yağmur kokan
Ve biz
"Umut"Gemisi batarken
Radyosunda çalan
Son şarkıydık,
Hiçkimse asla
Sonunu duymadı...

GASPAR NOE

PROVOKATİF SİNEMANIN EN ÇILGIN YÖNETMENİ

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

Sadece günümüzün değil, sinema tarihinin en aykırı, sansasyonel ve yapıbozucu yönetmenleri arasında ilk akla gelen isimlerden olan Gaspar Noe, Nisan ayında 41. İstanbul Film Festivali kapsamında Türkiye'ye geldi. Festivalin Uluslararası Yarışması'nda yer alan son filmi Vortex ile hem yarışmanın büyük ödülü olan Altın Lale'yi hem de Eleştirmenler Birliği'nden oluşan FIPRESCI ödülünü kazandı. 2018'deki Climax filminden itibaren en azından bizim ülkedeki popülaritesi beş katına çıkan ve daima sosyal medyada konuşulup tartışılan bir yönetmen olarak Noe, izleyiciyi net şekilde ikiye bölen yönetmenler arasında daima başı çekmiştir. Kişisel olarak beni tanıyan ya da yazılarımı takip eden çoğu kişi bilir ki, büyük bir Gaspar Noe sineması hayranıyım. Bunun nedeni sorulduğunda aslında her zaman aynı cevabı vermişimdir. 'Ben bir yönetmen olsam ve bir film çeksem, yönetmenliğinden senaryosuna, sinematografisine kurgusuna, müziklerinden sanat yönetimine kadar tam olarak böyle bir film çekmek isterdim!'

1963'te Buenos Aires'te doğan, 12 yaşında Arjantin'den Fransa'ya göç eden, Fransız Yeni Dalga akımının etkisini hissettiren her seferinde izleyiciye sinemasal şoklar yaşatmayı başaran Noe, 1998'de *I Stand Alone* ile başlayan 24 yıllık yönetmenlik kariyeri boyunca altı uzun, bir orta metrajla imza attı. 1998 öncesinde ve sonrasında *Carne* (1991), *Tintarella di Luna* (1985), *Pulpe Amère* (1987), *Sodomites* (1998) gibi kısa metrajlar, *Animal Collective*, *Nick Cave*

and the Bad Seeds ve Placebo gibi gruplara reklam filmleri ya da *Destricted* (2006), 8 (2007), 7 Days in Havana (2012) gibi antolojik filmlere belirli bölümler de çekti.

Noe'nin filmlerinde şiddet, cinsellik, uyuşturucu, ahlak, pedofili, tecavüz, ensest, adalet, ölüm, reenkasyonu gibi kavramlar yüksek dozda bulunurken neon ışıklar, halüsinasyonlar, kırmızı tonlar ağırlıklı olmak üzere çeşitlendirilen epilepsi krizini tetikleyecek şekilde kombinasyonu, devamı sallanan kameranın mide bulandırıcı ve baş döndürücü etkisi, Thomas Bangalter'in beynin sınırlarını zorlayan elektronik müzikleri, aykırınjenerik tasarımları, film içerisinde "warning" uyarıları, pisliğin, kokmuşluğun ve tehlikenin nefret kusan bir yeraltı edebiyatımsal karakterizasyonu, onun sinemasının vazgeçilmez tercihleridir.

Gelin, hep beraber Gaspar Noe sinemasının nereden nereye gelişine hep beraber filmografisiyle tanıklık edelim.

Carne (1991)/I Stand Alone (1998)

40 dakikalık *Carne* filmi iki bölüme ayırmak mümkün; zira ilk yarıda sevgilisinin onu terk etmesiyle beraber kızını tek başına büyütme zorunda kalan yalnız bir babanın öyküsüne odaklanırken ikinci yarıda dükkanını kaybetmiş işsiz bir kasabın çıldırış öyküsüne dahil oluruz. *Carne* de yalnız bir baba, toplumun kirliliği içerisinde kaybolmuş bir at kasabı ve bolca et yığını göz önünde Seul Contre Tous filminde işsizlik, şiddet, milliyetçilik, ensest ilişkisi, kadın düşmanlığı gibi temalar daha çok öne çıkar. Noe, söylşilerinde favori filmleri arasında olduğunu dile getirdiği *Angst* (1983) ve *Taxi Driver* (1976) filmlerinin iç içe geçtiği monologlarını bütününe yayan bir anlatım stili benimser. Böylelikle iktidar meyilli, nefret dolu ve şiddete düşkün bir beynin tüm is-

çatışmalarına izleyici olarak baştan sona dahil oluruz. Kasap karakterine herhangi bir sempati beslemek mümkün değildir, lakin kasabın dönüştüğü canavarı yaratan toplumun erkeklik kodlarını, her gün karşılaştığımız insanların ta kendisidir. Kasap filmde kendisi de dediği gibi 'büyük bir mekanizmanın değiştirilebilir bir parçası olmak' istemez. Bariz şekilde erkekinsel organıyla bağlantılı olan bu replik gibi karakterin mesleğinin 'kasap' olması da elbette tesadüf değildir. Kasap, gerek filmlerde gerekse medyada her daim karanlık dünyası olan bir figürmüş gibi lanse edilir. 'Bıçak - et' ilişkisinde gelen bir katil güdüsü olduğunun düşünüldüğü ya da öldürücü yeteneklere sahip bir korku figürüne dönüştüğü söylenebilir. Noe'nin filminde Paris'in kötü kokulu izbe mekanlarını dol duran 'et'leri bir erkeklik deposu olarak görmek mümkündür. Noe, Kasap'ın adeta bir beyin haritasını çakar; onun dünyaya ve insanlara nefret kusan hastalıklı ruh hallerini kendi deyişimle 'neredeyse bir Dostoyevski romanı' şeklinde, yarı kara mizah olarak tasarladığını ama beklediğinden daha acı verici bir karakter ortaya çıkardığını dile getirir.

Irreversible (2002)

Dünyanın en rahatsız edici filmlerinden biri olan *Irreversible*, çoğu kişin bildiği üzere Cannes Film Festivali gösteriminde salonun yarısından fazlasının terk ettiği, kustuğu, dayanamadığı, protesto ettiği, Gaspar Noe'yi bir 'sapık' olarak itham ettiği, protestolara maruz kalan bir film. Noe'nin önceki filmi *Seul Contre Tous*'ta Kasap'ın yer aldığı bir sahneyle başlayan ve ardından başka hikâyeye / karakterlere geçtiğimiz film, Kasap'ı anlatmaz. Noe, kamerasını onun 'bu hale' geldiği toplumun başka bireylerine çevirir. Filmin ilk yarım saatlik bölümünde düşük frekanslı bir arka plan sesi duyulur. Bu arka plan sesi filmin cehennemi

andıran kırmızı tonlardaki atmosferi, durmadan sallanarak herhangi bir sinemasal açıyı reddeden kamerası, görüntülerin arasına giren uyarı yazıları ve sondan başa ilerleyen hikâye kurgusuyla birleştiren izleyicide aşın bir duyulanması, kusma hissiyatı ve bu 'kirliliği'ndan bir an önce kurtulabilme isteği yaratır. Karşımıza çıkan her sahne kronolojik açıdan bir önceki olayı göstererek çözümlenmeye başlar. Noe, bu aşk ve intikam hikâyesini sondan başa doğru anlatarak hem seyircinin intikamıyla özdeşlik kurarak ilerlediği klasik konsepti ters yüz ediyor hem de özdeşlik kurabileceğimiz herhangi bir karakter yaratmayarak 'tecavüz ve şiddet böylesine iğrenç bir ortamda bile hâlâ size rahatsız edici geliyor mu?' diye sorarak bireyine toplumunahlak anlayışını sorgulamaya tutar.

Filmdeki yansımanın öndürücüyle kesintisiz bir planda bir insanın suratının adım adım dağılmasını izlediğimiz ve Monica Bellucci'nin artık herkes tarafından bilinen 15 dakikaya yakın, tek planda, dayanılmaz bir şiddet içerisinde tecavüz ugradığı sahne Noe sinemasının aşırınlık içerisinde bir zirvedir. Carne ve Seul Contre Tous'taki sabit kamera kullanımı, Irreversible'da kendini bitmek bilmeyen bir kamera döngüsüne bırakan Noe yine aykırılığını konuşturur ve çoğu kişinin kamera kullanımı ve karanlıktan fark etmeyeceği üzere filmde gay barda bir tuvalette mastürbasyon yapan bir adam olarak kısa süreliğine kendini oynatır. Irreversible'in her aşından cennetini andıran, kırmız odaklı kirliliği yapıtı, sondan başa ilerleyen hikâye kurgusuyla kendini daha hafif, dingin, tuhaf bir mutluluğa bırakır.

Enter the Void (2009)

Noe, son filmi Enter the Void'te ise avant-garde sinemasında devrimi bir noktaya ulaştır. İlk üç filminde cinsellik, şiddet, ölüm, enstest temaları devam etmekle beraber burada fiziksel şiddet olgusu daha azdır. Noe, burada özellikle ilk 40 dakika boyunca birinci şahıs gözüyle öznal anlatım sunan bir kamera tekniği kullanır. Öyle ki, ana karakterin yüzünü ana aynaya baktığında yansımasından ve öldüğü zaman onun ruhu yerine geçerek kuşbakından görürüz. Halüsinasyonlar, parlak ve soluk renkler, gözümüzü alan ışıklar, detaylı sanat yönetimi, öznel sinematografi, hepisi adeta bir uyuşturucu etkisi yaratıp izleyicili transa sokarken, Tokyo sokaklarını kuşbaşı çekimler eşliğinde gezen, arada kalmış bir ruhun peşine takılır gideriz biz de.

Oscar'ın hayallerine dayanan uzun trip Tibet'in Ölüler Kitabı'nda dayanıyor. Oscar'ın bakış açısına yerleştirilen kamera sayesinde karakterin göz kırpmalarından triplerine kadar her türlü halüsinatif oluculuğu çıkarak onun iç sesleriyle beraber aynası hisleri, korkulan, acıları yaşıyoruz. Oscar'ın kirliliği bir tuvalette vurulduğu anda o kurşunu izleyici olarak benimizde hissediyor, elimizdeki kani gördüğümüzde çok geçiyoruz. Enter the Void'ı yaparken uyuşturucu kullandığını söyleyen Noe, madde bağımlılarının beyininde ne gibi etkiler yaratır?

Mehmet Ali & Akşam Fası

çıkışının sinemadaki somut ve gerçekçi görsel tezahürlerini ortaya koyuyor.

Noe'nin "psikedelik bir melodram" olarak adlandırdığı Enter the Void, şiddet olgusunu yüksek dozda kullanmaz fakat vajinanın içine gizen bir kameradan penisin üzerine gelmesi ve kameraya doğru boşalması gibi "hardcore" durumlarla sinemasal şiddetin ve şokun doruğuna ulaşır. Kısa flashback sahnelerinde ailenin piknik yaptığı ve her zamanki gibi "kırmızı"nın, bir elmanın obje olarak hafızamızda yer ettiği bir melodram duygusu belirir. Kaza sahnesiyle ikrilizi, darbe yeriz adeta. Melodramatik etki ve mutlu anlar kısa kısa hayatımızın bir köşesinde "anı" hallerinde saklıdır, Noe bunu belirli "an"larda açığa çıkarır fakat şiddetin, cinselliğin, uyuşturucunun, intikam duygusunun geri dönüşmez boyutlarını suratımızda her seferinde tokat gibi çarpar.

Love (2015)

Gaspar Noe'nin "3 boyutlu porno" söylemlerine maruz kalan son aşırınlık Love, sadece aşkın ve seksin sineması değil, aynı zamanda şiir, müziği, resmi ve dansı da olmaya çalışan katmanlı bir anlatı. Love, Noe'nin en kişisel filmi olarak tanımlanabilir; zira Seul Contre Tous'un dış ses anlatısını, Irreversible'in sondan başa kurgu yapısını ve Enter the Void'in saykodelik atmosferinin birleştiği bir film var karşımızda. Noe, önceki filmlerinin anlatı ya da teknik özelliklerini bu filmde harmanlamasının yanı sıra sinema tarihinden en sevdiği filmlerin aşklarının sık sık ekranda gözüktüğü sinemal referanslar da sunar, hatta filmin bütçesinin önemli bir kısmını sevdiği müziklerin teliflerini alımlamasına kullanır. Ana karakter Murphy tıpkı Noe'nin gençliği gibi yönetmen olmaksızın, cinsel yaşamında tutkulu, alımlı ve sınırları zorlayan biridir, uyuşturucu kullanır. Filmin çoğu sahnesinde Murphy'nin senesinde izlediğimiz bir filmi izlediğimiz gibi hissettiren, kırılgan ve...

yanıttığı varsayımı olarak da düşünülebilir. Yine Murphy'nin erkek çocuğu olursa adını Gaspar koymak istediğini söylemesi, eski sevgilisinin adının Lucile olması -Noe'nin kendisi gibi aykırı bir yönetmen olan eski Lucile Hadzihalilovic-, Elektra'nın ise eski sevgilisinin adının Noe olması ve Noe'nin bizzat kendisini canlandırarak Murphy'ye kavga etmesi, yani kendi aşkını tehdit eden bir yan karakter olması bu 'kişisel film' çıkarımlarını destekler. Bu bağlamda karakterin adının Murphy olması da tesadüf değildir.

Murphy'nin yaşıntısının hep kötüye gitmesi filmde Noe tarafından 'Murphy kanunu': Bir şey ters gidiyorsa gider' yazısıyla ekranda belirtilir.

Murphy'nin filmde içerisinde Elektra'ya söylediği ilk cümle Gaspar Noe sinemasının temel hatlarını da belirleyen bir söyledir. 'En büyük hayalim duygusal cinselliği resmeden bir film çekilebilirdi' cümlesi Noe'nin 'Love'da gerçekleştirmek istediği anlatıyı, 'kandan, spermden ve gözyaşından oluşan bir film yapmak istiyorum' cümlesi de yönetmenin genel olarak tüm filmlerinin yansımasını simgeler.

Climax (2018)

Noe sinemasını Türkiye'de bu kadar popüler olmasına büyük ölçüde yön veren film olan Climax, ana şahnesinden son anına kadar tüyleri diken diken eden koreografilerini etkili plan sekanslarıyla birleştiren, müzikal-gerilim arsa kurgusal ritmini arşa çıkaran, cennet triplerinden hipnotik atmosfere varan aktarlardan çıkmayacak bir kabus. Kapalı bir mekanda kalabalık karakterlerini en başında kısa kısa bizeratından, sonrasında ise müzikleri, dansları ve elbette 'sangria'sı ile bar döndürerek izleyicili içinden kırmızı bir tribe sokar Noe, kişisel sinemasının tüm elementlerini her zamanki provokatif dokunuşlarıyla birleştirerek bu filmle beraber çok daha geniş bir kitlenin hafızasında yer edecek bir yapıma imza attı. Öyle ki, filmin üzerinden dört sene geçmesine rağmen halen ülkemizde Climax partileri ve gösterimleri düzenlenmekte.

Vortex (2021)

Pandemi döneminde Noe'nin geçirdiği beyin kanaması sonrasında hayatı sorguladığı ve ölüm üzerine bir film yapmak istediğini söyleyerek hayata geçirdiği Vortex, esasında Noe'nin sinemasını auteur sineması yapan biçimsel dokunuşlardan bir hayli uzak bir film. Bu sefer neon ışıklar yok, tabu konular yok, provokatif hamleler yok. Ekranın ikiye bölündüğü, iki yaşlı ana karakterini iki ayrı hatta uzun uzadıya izlediğimiz bir yapıya mevcut. Belki de ilk defa ailenize gönül rahatlığıyla izleyebileceğiniz bir Noe filmi var karşımızda. Ama bu yanlış anlaşılmasın, sonderate gerçekçi, vurucu ve tavizsiz bir Noe filmi aynı zamanda. Ölüm, yazılık ve hastalık üzerine en az Michael Haneke'nin Amour'u kadar sarı bir yapım. İlerleke biçimlenimsiz kurşun bir buluşması adeta. 13 Mayıs'ta ülkemizde vizyona giren film henüz vizyondan kalkmadı ve üç yüz bine yakın kişi...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Gerçek aşıkların aydın izinden...

Aşıklar Cemi'ni buraya dek yürütebildik, demine devranına cemine cemaline hu diyelim, bu cemin hiç bitmeden, kopmadan, azalmadan, "bu su çoğala çoğala" dediğince şairin yürümesini, sürmesini dileyelim, Hızır yardımcımız olsun diyelim, "ya Hızır!" diyerek de, cemimizde henüz anamadıklarımızı anmayı, unuttuklarımızı hatırlamayı deneyelim. Daha da unuttuğumuz olursa kusur benimdir deyip kabul edelim, bir başka cemde bir başka can anar, yazar, hatıra getirir elbet diyerek de umudumuzu, inancımızı dile getirelim.

2022 Haziran'ına dek duyduğum, dinlediğim, bildiğim, tanıdığım, sevdiğim aşıklar ve yorumcuların portrelerini yazmaya çalıştım, bu sondan bir önceki yazıda da, şimdiye dek ne yazık ki yazmadığım, anamadığım adları kısaca hatırlatmak ve onları sevgiyle, saygıyla, 'var ol, nur ol aşık!' diyerek selamlamayı arzı ediyorum.

Bunların ilk geçimini saziyle, söyleyle, sesiyle kazanmaya, çalıp söylediği, yazdığı destanları kitaplaştırırsatarak yaşamaya çalışan bir yoksul, garip aşık olan **Hüseyin Çırakman**. 1930'da Çorum Sungurlu Körkü köyünde doğdu, 2013'te hakka yürüdü. 1964 yılında kırk aşık arasında birinci olduğu "Bugün bize hoş geldiniz erenler" türküsüyle ünlenen Çırakman, tüm Alevi ozanları gibi çağdaşlığı savunan, Atatürk'ten vazgeçmeyen, yobazlığın, gericiliğin karşısında duran, kadın-erkek eşitliğinden yana, "Benim Kabem insandır" diyen bir halk ve hak aşığıdır: "İyi insan olmak her şeyin başı/kardeş biliyoruz her vatandaş!/anmak için bugün Hacı Bektaş'ı/bugün bize hoş geldiniz erenler" sözleri düşüncesinin tam karşılığıdır, mahlası olarak soyadını kullandığı bu güzel türkü şu seslenişle geçmiştir geleceğe söylenir gider: 'Hisse alın Çırakman'ın sözünden/zerre kaçmaz anflerin gözünden/Kemal Atatürk'ün aydın izinden/bugün bize hoş geldiniz erenler'. Yazının başlığını da Çırakman'ın şiirinden kurdum, "gerçek aşıkların aydın izinden" diye de okunmalı.

Kıvrıkcık Ali, adı bir ironi gibi kafasının üstünde parladı durdu. Eskiden uzmanuş saçları, kıvrıkcıkmış, saçlar gitmiş ama o anısınu korumuş, bu yüzden de Kıvrıkcık Ali olmuş denildi. Gerçek ya da rivayet, neyse ki...

olsun, Kıvrıkcık Ali'nin başımızın üstünde yeri var. Sevimiylidi, içliydı, güzel çalıp söylerti, dinlemeye doyamazdık, hâlâ öyle. Aileden biri gibiydi, dinleyenlerin çoğu da böyle düşünüyör olabilir. Ali Kardeş, Sanki Musa Eroğlu abisi "Kıvrıkcık saçlarına/kar düşmüş uçlarına/köyün yamaçlarına/yaslan be Halil İbrahim" türküsünü onun için söylemiş gibi severek dinlerdik. Üzülerekk dinleyecekmiş meğer sonra. Babasıyla aynı kaderi paylaştığı söylenecekmiş 2011'de daha 42 yaşındayken trafik kazasında öldüğünde. Ankara Sakarya caddesi çıkışı türkücülerdenmiş. İroniyi anlamamış olmalılar ki, Kel Ali olarak değiştirmeli adını diye yazmış biri, yoksa asıl ironi bu mu? Tarkan'dan sonra en çok korsanı yapılan müzisyen olduğunu da evvelgiden canlardan Hasan Salık söylemişti. "Gül Tükendi" türküsüyle hatırlanıyor en çok.

tükendim!.../ bahçende meneviş lale/gül tükendi ben tükendim".

Hüseyin Turan, ne zaman görsem, dinlesem yeni başlamış gibi bir tazelik, dirilik içinde. Gülüşündeki temizlik, söyleyişine de yansıyor belli ki, böylece çok eski,

Çok bilindik bir türkü bile onun dilinde yeni duruyor, insan ilk duymuş gibi oluyor. Türküyü sadece sesiyle değil, yüzüyle, gözleriyle, elleriyle, bakışlarıyla da söylüyor ki, en kederlisinde bile sevinçli bir şey buluyor insan. İlk "Ah le yar!" dinlemiştim ondan, "Bir parçacık canım kaldı/onu da sen al" derken, türküyü bize değil, hiç kimseye değil, sanki çöle söylüyormuş gibi bir görüntü canlanır gözümde. Çölde bir mecnun. Sitemi de şakacıktan gibi, birazdan gülecekve 'şaka yaptım yahu inandınız mı?' diyerek. Evde herkes mevki makam sahibi olmuş, koca bir evde, yepyeni diplomalar, beratlar

belgeler filan, evin küçük oğlu, o göze pek görünmeyen, aralarda filan büyüyen de türkçü olmuştur, bayramlarda filan televizyonu açınca evde bir başımlık 'a'aa bu bizim Hüseyin! Bizim Hüseyin ya, o işte, bak nasıl bülbüller gibi şakıyor, "bülbul figan eder güllere karşı" diyor, öyle bir hal var esende, söyleyişinde, iyiliğin gülec halı. Onu dinlerken sesini değil yalnızca, insandaki iyiliği, sevgiyi, anlayışı da dinliyoruz, kalbini duyuyoruz, kalderisi ceminde talip oluyoruz.

Muzafer Özdemir, kadim arkadaşım. 80'lerden, Yeni Türk Şiir Yayınlarından, Çelik Renkli Şiirler'den(1982). Tam 40 yıl olmuş. İşçi sınıfından, sok hareketten. Şiirlerinin çeliği oradan. Sonra çok su verdi çeliğe, şiirleri oradan boy attı, çoğaldı. Sözüün yanına sesini ve ses de katınca, gelenek uyarınca adı 'ozan'lıkla anılmaya başlandı. Annem babamı kast ederek 'bu keller çok marifetli olur' derdi, Muzo da öyle, çok marifetli kıktı, ıcat çıkardı, 6 enstrüman kazandırmış müziğe, bunlardan en çok Ta'yı önemsiyormuş. Cüranin, çöğürün, tamburanın ve divan sazının seslerini aynı anda duyuran Ta'yı. Şelpe bağlama tekniğini geliştiren bir usta o, "sazıyla sevişen adam" olarak da anılıyor. Sazın ruhunu okuyor, ona hürmet ediyor, saygıyla dokunuyor ve sevgiyle geziniyor elleri bağlamasında. Arguvanlı, türkünün diyarından. Müzikle karnını duyuruyor, şiirle susuzluğunu gideriyor. "Ben şansına münhasır bir adamım/ Ben şairim efendi/ Ne söylesem şiiri lisan ederim/ Hadi takli peşime/ Uçulmayan gök kalmasın/ Sonsuzu şişirtelim".

Aşık Ali İzzet Özkan'ı "Mühür Gözlüm" türküsüyle tanıdık. Halk müziğimizin unutulmaz türkülerindendir, Aşık Veyse'nin "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü dinlediğim duyularla dinliyorum onu da desem yalan olmaz: "Mühür gözlüm seni elden/sakinirim kiskanırım/ uçan kuştan, esen yelden/sakinirim kiskanırım". Hacı Bektaş dergahından 'İzzet'i mahlasını alan Özkan, tam anlamıyla ümmidir. "Şu zümra bir düzen ver/teller de muradın alsın/gel beni bir tenhada bul/diller de muradın alsın" diyen bir aşık, bir güzelin aşığı. Karacagöhlü soyundan geldiğine türküleri delidir. Önce Alevi ayinleri düzenlemekten, cem kastedilirdi herhalde, sonra da komünizm propagandasından yargılanır. TIP'te çalışır. Nefreti mahlasıyla da toplumsal taşlamalar yapar ama asıl olarak duygulu aşk şiirleriyle bilir severiz onu. İlginç söz bağdaştırmaları da yapar eserlerinde. Güzeller muhtar, hürlerin valisi gibi. "Özkan, Mecnunnu Leylami gördüm/Bir kerecik baktı geçti/Ne sordum ne de söyledi/Savkı beni yaktı geçti" diyen güzelli delisi bir aşık.

Mazlum Çimen, Sivas'ta faşistler ve yobazlar tarafından 2 Temmuz 1993'de katledilen Nesimi Çimen'in balem oğlu. Film müzikleri de yaptı, dizilerde de oynadı, "Sen benden gittin gideli" ile tanışmıştım ben de onu. Babası için yazdığı o söylemesi de dinlemesi de ağır ağıdı: "Öğreticiş

kendime/sen benden gittin gideli". Besteci olduğun da da üçlemeyi tamamlayıyor: Nesimi-Mazlum-Saki. Soyadları zaten tabiat vergisi. Ünlü sinema oyuncusu İhsan Yüce'nin "Ekmeç, Şarap, Sen ve Ben" şiiri, onun sesinde ve sazında aradığı kederi bulmuş gibidir. Gecesi, sökeni, masasını, efkarını... Mazlum Çimen, Ozan Emekçi'nin 83 dörtlükten oluşan "Feryad-ı İsyanınım" şiirinin bir bölümünü besteleyerek bir anlamda bu 'kayıp destan'ın hissiyatını dile getirir: "Ruhumda fırtınalar Merih'i usandırır/Nuh'a haber eyleyin de gelsin tufan görsün". Sıra bin bu dünyada olması gibi tıpkı, tufanları da görmüşdür Mazlum Çimen, bu karanlığin ortasında چراغ oldu, yansak da yalıksak da, ışımaya ve ışıtmaya devam etmekten başka da yol olmadığını en iyi bilenlerdendir.

Ozan Emekçi 80'cesinden şimdiye kalan değerlerimizdendir. Başından beri sosyalist kimliğini koruyan ve mahlasından da anlaşılacağı gibi safını emekçilerden yana tutan ozanı ilk olarak "Martinik Burası" eseriyle tanışmıştım, "Martinik burası Meric mezası/ uzanmış yatıyor Ali Haydar'm/köyün önü olmuş bir kan deryası/kan içinde yatar Ali Haydar'm". Ozan Emekçi devrimci bir ozan olarak yazıp söylerken, iç yolculuğu da ihmal etmiyor, "İntizar imiş" bunun felsefi örneklerindendir: "Emekçiyim hayat seni kınardım/kınar iken ölçe biçer sinardım/bende beni bilen biri sinardım/ meğer daha neler neler var imiş". Hiç kuşkusuz başyapıtı "Feryad-ı İsyanınım"dır, tüm Batıni hareketlerin, düşüncelerin diyalektikle hemhal olmuş yetkin bir örneği olan bu yapıtı dinlemek kadar, sözlerini okumak da insanı coşmaya salıyor: "Sen eygönlüler sahibi ey yüzleri gök zemin/ ey deryalar şahanesi sen ey gözleri kimin/Düzgün Baba hatırına Munzurlara mihman ol/Mihman ol da güneşlensin yaylaları Dersim'in". Büyük bir şiir. Kayıp destan.

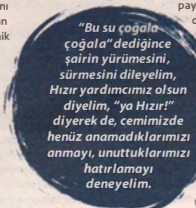
"Dağlar çobanı" diyor Aşık Mahsuni onun için. **Perişan Ali**, Alevi-Bektaş-Kızılbaz kültürünü, tasavvufunu ruhunda değil yalnızca sıfatında da buluşturmuş bir çandı: "Gönül bir saraydır, sevgi sultanıdır/insanlar kendini bildiği zaman" dedi, ardından da Hızır'ı çağırır: "ya xızır ya xızır ya xızır/canım yavızır". Ali'yi sevmekten şikayetçideğildir, onur duyar ama Ali sevgisinin baştan ne işler açtığına da yazar: "İşte böyle Şahan-ı Çihan/ benim halim sana ayan/el efendi ben perişan/ Ali'yi sevdim sevel". Maraş civarındaki Alevilerin "Hakikatçılar" olarak bilinen anlayışıyla yetiştii. Batınlıkten esinenmiş ve Sosyalizme daha yakın bu anlayışın önde gelen isimlerinden biri. Müziği de

etkilendi. Dünya malına, mülküne önem vermeyen, tam bir deriş yaşama süren Perişan bir şiirinde de buna değinir: "Perişan'ım malım da yok/kaygı çeken halim de yok/param da yok pulum da yok/hırsız neyimi çalacak?" Aşık Mahsuni "Felek fukarası dağlar çobanı/bir kaya dibinde yandı perişan/ üzerinde kara kuşlar döniyor/belki ekme otar sandı" perişan" dediği aşığı hürmetle selamlar ve 'çoban olduğu için saygıyla anıyorum kendisini" der.

Ali Asker, Ankara'dan, ODTÜ yıllarından, 80'cesinden beri efesane. Adıyla da tavrıyla da sözü saziyla da. O yıllardan aklımda marşlar kalmış daha çok, ama 12 Eylül'den sonra hiç unutulmayan o türkü: "Şu Metris'in önü bir uzun alan/bir tek seni sevdim gerişi yalan /senin hasretindir hücreme dalan/bir tek seni sevdim gerişi yalan". O karanlıktan içkencede ilk katledilenlerden biri kardeş Zeynel Abidin Ceylan'dı, Ali Asker'in de payına Mamak'ta 25 yıl hapis düştü. Yurtdışında yaşamak zorunda bırakılanlardan. Gelenekle protesti ve politik olanı iyi buluşturmış, yıllarca kitlelere iktilemiş, yolundan, devrimci düşlerinden kopmamış bir müzisyen Ali Asker. Bir anlamda öcü de, halk müziğinden gelip devrimci bir tutumla ilk müzik yapanlardan. "Oy

Dağlar türküsünde de evinden, yurdundan uzak bırakılardan devrimcileri anlatır: "Yazlar, kışlar, uçan kuşlar tanığımdır/ ayrırlık yolun oldu/can yoldaşlar, dil sırdaşlar tanığımdır/ölümünden gülüm soldu/ anam bacım arkadaşlar tanığımdır/ zulüm gelip beni buldu".

Tolga Çandar, hem ODTÜ'den arkadaşım hem Çağdaş Türkü'den. Grup zaten Yeni Türkü'den kopan arkadaşım Eftal Küçük tarafından kurulmuştur. Tolga, Eftal, Bahadır Suda ve 'Dede' Erkan Oban. Ötüz evveljinden ahbaplar sırasına katıldı ne yazık. Tolga, Çağdaş Türkü'nün efanesi ilk albümü "Bekle beni" de, "Yarin Cece" şiirinden yapılan şarkıyı söyler. O albümde Atol Behramoğlu, Refik Durbaş, Ahmet Telli, Yaşar Miraç, Ahmet Erhan Durbaş, şairleriyle de efanesidir albüm. Tolga, Milaslı, sonra Ege'yi onun sesinden sulalı seller maviler denizler gibi gülül gülül ışıll ışıll sıkır sıkır dinledik de gönlümüzyıkandı a dostlar! Nasil bir sestir o, ses içinde ses, çökseşi bir ses. Coşkundur, dalgacıdır, çapkındır, ayartıcıdır, sıcakır, yürüyüp gider. Tolga Çandar'ın sesini bir de gönlüçelendir, çekicidir, bir türkü dinleyim derken bütün Ege'yi dolarsınız. İster "Ben kendimi gönlü dinde buldum" desin, ister "Eklemeyim kova konak ekleme", onun sesinde söyleyişinde "deniz izisi köpürür", "deniz alırsın ver" demek kalır.

Ne menem bir şeymiş bu meme!

AYDİLGE

İlk regl olduğumda anneannem "artık kadın oldun" demişti gururlanarak. Tabi ben çığlık kıyamet ağlamaya başlamıştım. "Hayır, kadın değilim, ben daha küçüğüm!" diye. Annem, anneanneme kızmış, beni sakinleştirene kadar canı çıkmıştı. Avukat anne, doktor bir babanın kızı olmama ve ev içinde kadın erkek eşitliği had safhada olmasına rağmen, memelerimden, kadın olmaktan, cinselliğten utanıyordum. İnsanın çekirdek ailesi istediği kadar açık görüşlü olsun, illa ki tepemize dayatılıyor ayıplar, olmazlar. Ortaokuldayken memelerim büyümeye başladığında kahrolmuştum.

Bizi sorgulamak kurtaracak, yargılamak değil.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Dikkat çekeceğim diye ödüm kopmuştu. Bir süre memelerim belirgin olmasın diye türlü formüller düşünmüştüm, sıkıca sarmak gibi. Annem fark etti de vazgeçirdi. Ama tabi eninde sonunda sütyenin işi sıkışması gerektili. Çünkü kadın memesi hoplar zıplarsa, sınırları aşarsa, haddini bilmez kalıba sokulmazsa, yüce erkekler tahrik olurdu. Ayrıca memeler sütyenle dize getirilmese sarkabilirler ve bu sefer de yüce erkeğin gözüne sarkık memelerle çıkmak da bizi gözden düşürürdü. Yani memeler erkeği memnun edecek kadar dik ama yoldan çıkaracak kadar dik başlı olmamalıydı. Zira erkekler kendileri yoldan asla çıkmaz, mutlaka kadınlar onları yoldan çıkarırdı. Ne tuhaf bir şeydi bu meme. Makbul memenin ne olduğu da sürekli trendlere göre değişip duruyordu. Silikonla büyütenler, silikonları çıkartıp küçültenler, şeklini değiştirenler... Güzel kadın imajı sürekli değiştiğinde, estetik, kozmetik ve moda sektörü de bol bol paraları cunkalıyordu.

Geçen gün bir TV dizisindeki erkek oyuncunun memeleri dikkatimi çekti. Dizi boyunca "ideal erkek" olarak, çıplak bel üstü ve kaslı memeleri ile arzu endam ediyordu. Şahsi ideal erkek anlayışımda meme büyüklüğünün bir önemi yok ama dizide bütün kadınlar ona ölüp bittiği için bu sonuca varmamız isteniyordu demek ki. Herkesin ideali kendine tabi de benim aklıma geçenlerde göğüs dekoltesi nedeniyle topa tutulan kadın oyuncu geldi. Hani TV'de tartışma programlarında bile aşıplanan, teşhircilikle suçlanan... Tersinin olduğunu bir düşünseniz! Bir takım sözde okumuş etmiş kadınların erkek oyuncuyu bir tartışma programında "vay ahlaksız, memeler meydanda, teşhircilik bu" diye topa tuttuğunu! Ahlak taslayan cinsiyetçi

kadınlar karşısında erkek oyuncuyu korumak zorunda kaldığımızı? (Tabi yine en çok biz koruruz onu da) Ama ah pardon ahlak ve namus sadece kadınların ne giydiği ile ilgili değil mi! Erkeğin çıplak memelerine, kaslı karnına ancak "Helal olsun, nasıl da kas yapmış" diye alkış tutulur. Mevzu kadın oluncu iş değişir, gelsin kinamalar, ahlak dersleri...

Ne zaman bu iki yüzlü ahlak anlayışımıza parmak bassam, parmağımı kırmak isteyen birileri çıkıyor. "Medeniyet çıplaklık mı yani?" deniliyor. Değil tabi ama sana göre açık ya da kapalı giyinmiş olanı taciz eder şekilde bakmamak, onu "ahlaksız" ya da "gerici" olarak yaftalamamak, hakkında hakam kesmemek, insana insan olduğu için değer vermek medeniyetin gereğidir.

diz altı etekleyen normalken, yarın bir bakmışsın ahlaksız ilan edilmiş. Bugün kısa kollu giymek "açık" olarak yaftalanmazken, bir bakmışsın yarın dekolte den sayılmış. Tabi bunlar sadece kadın için geçerli, yoksa dediğim gibi erkekler kaslı ve genelde üstü çıplak gezen ideal. Hatta dizideki karakter, bu vücudu sayesinde bölüm boyunca her istediği kadını elde edip yatağa atadursun, bir yandan da kadınları puanlıyordu. Sen beşliksin, sen yedilik, senden dokuz çıkmaz gibi... Bundan hiç gocunmayan, tek dertleri o kaslardan birini miniciklamak olan kadınlar ise kıkırdayıp duruyorlardı. Ne güzel kadın temsilleri deyip hemsicilerimle gurur duydum! Bu ideal erkek, gerçekten kadınların ideali mi yoksa yine erkeğin ideali mi diye düşündüm sonra. Hakikaten bir kadınlar çoğu zaman protein tozu ile yapay bir şekilde şişmiş bu güçlü erkekleri beğeniyor muyuz? Yani bu erkekler bizim göz zevkimizi mi hitap ediyor? Yoksa yine erkek kendini güçlü ve hâkim hissetmek için kendi yarattığı ideal imajı kadınlara mı empoze ediyor? Eril bakışın hücumuna uğradığınız bir sistemde, kadınlar olarak hoşumuza giden şeylerin tamamen bize ait olduğunu düşünmüyorum ben. Çünkü çoğu kadın da hem kadınlığı hem erkekliliği, ahlakı, ahlaksızlığı yine eril bir bakışla değerlendiriyor. Bakışımız erkek egemen dünyaya aittken, ne kadar kadın olduğumuz bir soru işareti... Edward Said oryantalizm tarifi yaparken, Doğu'nun bile kendini artık Batı'nın kodlarıyla tanımlamasından bahseder ya, benzer bir durumda burada geçerli aslında. Ve kafamı çok kuralcıyorum. Bazen kadın özgürlüğünün, sadece açık giyinme ve çıplaklığı indirgenmesi de rahatsız ediyor beni. Kendi istediği için değil, erkeğin göz zevkine hitap ederek ilgi çekmek için bunu yapan kadınların, kendilerine ait bir iç gülleri var mı yoksa onlar da erkeğin baktığı yerden mi bakıyorlar kendilerine? Kadına doğru düzgün alan bırakmayan eril dünyada tek var olabilmeye ya da en kolay var olabilmeye şekli olarak bunu bulmak zorunda mı bırakılıyor? Ama işte işin üstü tarafı, kadın özgürlüğü paketiyle yapılan bazı şova kaçan hareketler sonuçta yine erkeğe hizmet ediyor. Ne olursa olsun, tabi ki kadın bedeni, erkeğin iktidar alanı olmaktan çıkmalı ve tek söz sahibi kadın olmalıdır. Ama işte biz kadınların beynine kodlanan o eril bakış; bazen birbirimizi de namussuz ilan etmemize neden olan o ataerkilli zihniyeti, beyin hücrelerimizden nasıl temizleyeceğiz? Ben hâlâ çok açık giyinmekten çekiniyorum mesela. Çünkü bedenimden ziyade bestelerimi, sözlerimi, sesimi ön plana çıkarmayı seviyorum. Hadi canım, öyle mi? Belki de basbayağı hâlâ memelerinden utanan küçük kızm. Belki de ahlaksız, yollu, teşhirci diye yaftalanmaktan korkuyorum. O kadar derine inmiş kodlar ki bunlar, hangisi doğru bilemiyorum. Bildiğim tek bir şey var. Memelerimden utanarak, yargılamak değil.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

YARGI

ÖNDER ABAY

Sosyal medyada ve sözlü tartışmalarda sık geçmeye başlayan cümleler var: 'Beni yargılamak. Şu an yargılandığımı düşünüyorum. İnsanları çok yargılıyorsunuz.' Bazen savunma bazen saldırı amaçlı tercih ediliyor. Çağımızın popüler kelimelerinden yargılamak, kişinin bir sonuca varması veya kanaat getirmesi gibi basit bir anlamı olmasına rağmen negatif bir eleştiri olarak yönlendiriliyor. Düşünceyi kesmek ve hakkında karar vermek, bizi neden rahatsız etsin? Aslında başka bir şey söylemeye çalışıyor olabilir miyiz?

Yargıların yasalara dayanması gibi fikirlerimizi toplumdaki öğretilerimizden deneyimlerimizden çıkardıklarımıza dayanır. Kişilerdir, her zaman hakikati içermezler. Bir hakim yargıladığı için kızmayız ama arkadaşımız yaparsa ayıplanır. Yasalara değil de kendi değerlerine dayanması mıdır sorun? Yoksa yargılayana mı beğenmeyiz? 'Siz de insanları hep yargılıyorsunuz.' dediğini düşünün. Hakim: 'Evet çok iyi bildiniz, yargılıyorum.' diye gülebilir. Peki, arkadaşımız nasıl hissedecektir?

Yargının etki gücü yaptırım gücüne göre belirlenir. Bize halteri nasıl kaldıracağımızı söyleyen biri kası değilse ciddiye almayız. Fikirlerin üzerimizde bıraktığı etki karşısındaki yetkinliğine göre değişecektir. Yargıya varan birinin yargılandığını söylediğimizde de bir yargıya vardığımızı düşünürsek yüklenen negatif anlam yargılama olgusundan kaynaklanıyor olamaz. Öyleyse derdimiz yargının yetkinliğiyle değil, hakkımızda düşünceye varanın gücü ona verdiğimiz tepkiyle etkiler. Söyleyeni veya söyleneni beğenmiyorsak 'Sen kimsin de beni yargılıyorsun? Yargını beğenmiyorum. Benim hakkımda bir sonuca varacak kadar yetkin değilsin.' gibi cümleler daha dürüst tepkiler olacaktır.

Bir konu hakkında yargıya vardığımızda onunla ilgili düşünmeyi bırakır, kutusunu kapatırız. Belki bireysel ilişkilerimizde kattanılmaz bulduğumuz budur.

An içerisinde, o anın koşullarıyla değerlendirilmeyi bırakır; geçmişte kalan bir fikir oluruz. Olduğumuz gibi kabul görmediğimiz ve bir kutuya kapattığımız düşüncesi hakim olur. Kutunun etiketinde ne yazıyordu? Toplumun bizi baskıladığı konulardan herhangi biri olabilir.

Belki etiketler değişmez ama yargılar bakış açısına göre değişir. Vatandaş

Yargının etki gücü yaptırım gücüne göre belirlenir. Bize halteri nasıl kaldıracağımızı söyleyen biri kası değilse ciddiye almayız.

yoktur, saldıran biri zarar vermek istemiyor olabilir. Düşüncelerinizi sonuca vardırma yetinizi kullandığınız için siz hiç kötü hissetmezken başkalarının fikirleri için kötü hissetmesini sağlayabilirsiniz. Oysa sadece baskılanmaktan ve bir etikete sıkıştırılmaktan korkuyorsunuzdur. 'Beni yargılama' isimli kalkanınız hazır. Zaten davayı açan da yargıç da sizseniz kaybeden

Kürt sorunu ile demokrasi sorunu birbirinden ayrılmaz

EMRE KONGAR

AKP iktidarı, önümüzdeki seçimleri kazanmakiçin her yola başvuracak gibi görünüyor.

Gerek baskınlar artık dayanılmaz boyutlara gelmesi gerekse işsizliğin ve geçim sıkıntısının bütün halkı esir almış olması...

Erdogan/AKP yönetiminin iktidarı kaybedeceği olasılığını güçlendirmiş ve yapılan kamuoyu yoklamaları da bu olasılığın çok yüksek olduğunu işaret etmiştir.

İlginç olan nokta, Cumhuriyet İttifakı ile Millet İttifakı arasındaki oy potansiyeli muhalefet lehine görünse bile HDP'nin temsil ettiği Kürt oyları devreye girilmedikçe, her iki tarafın da Cumhurbaşkanı Erdoğan için gerekli yüzde 50'yi aşamayacağı ve Meclis'te çoğunluk sağlayamayacağı gerçeğidir.

Hür ne kadar, HDP, Demokratik Muhalefet Cephesi'nde görünmekte ise de, iktidarın Kürt oylarına yönelik çeşitli girişimleri, "Açılım Süreci"nde ve 2019 yerel seçimleri sırasında açıkça tanık olduğumuz gibi, İmralı'nın devreye sokulmasından, çeşitli başka taktiklerin kullanılmasından, gündemdedir.

2023 seçimleri iktidar için bir ölüm-kalım mücadelesi niteliği taşıyor...

Bu nedenle de seçimleri kazanmak için her yolu deneyecekleri tahmin ediliyor.

Şimdiden seçim yasaasında değişiklikler yapıldı. İl ve ilçe seçim kurullarındaki yargıların saptanma kuraları değiştirildi.

Kamuoyunda seçimlerin yapıp yapılmayacağı, seçimlerin ertelenmesi için, ülkenin savaşta sokulup sokulmayacağı, sıkıyönetim ilan edilip edilemeyeceği bile konuşuluyor.

Bu ortamda iktidar yeniden Kürtlerle flörtö başladı.

Kamuoyunda bu hava hiç de şaşkınlıkla karşılanmadı.

"Çünkü 'Açılım süreci' adı altındaki müzakereler, 2019 yerel seçimlerinde İmralı ile birlikte yapıldılar henüz unutulmadı:

Zamanında, İmralı ile yapılan ve başlangıçta "Konuşuyorsunuz diyen şerefsizdir" diye çok sert bir dille inkâr edilen görüşmeler hâlâ belleklerdeki tazeliklerini koruyor.

Bu konuda İmralı'nın beyanları da ortadadır.

Ne zaman ki, Kürtler, bir tek adam yönetimine karşı çıktılar, **Demirtaş**: "Seni başkan yaptırma-yacağdız" dedi...

Ne zaman ki bu karşı çıkış müzakere masasını devirdi...

İşte o zaman "Çözüm sürecinin" filan oyun olduğu ve amacın Türkiye'nin Demokrasi ve Kürt sorunlarını çözmek olmadığını, her şeyin

(sonradan 16 Nisan 2017 halkoylamasıyla gerçekleştiren) tek adamın "Şahsım Devleti" yönetimi olduğu ağığa çıktı.

Oysa Türkiye'de Kürt Sorunu Demokrasi Sorunundan, Demokrasi Sorunu da Kürt sorunundan bağımsız olarak ele alınamaz.

AKP, Kürt sorunu karşısında da Demokratik Rejim konusunda da, bütün öteki iç ve dış sorunlar karşısında olduğu gibi, son derece tutarsız, her an 180 derece değişen çelişkili bir tutum izledi.

Üstelik birbirine tamamen ters bu politikalar arasında makul eleştiriselerinin yükseltileri bile derhal ihanetle suçladılar.

Bir dönem Öcalan'ı eleştirmek, PKK aleyhine konuşmak, teröre karşı hareket önlemek ihanet kabul ediliyordu...

Askeri şikâyetleri, polis karakolunasokumları. Şimdi, tam tersine, Güneydoğu'daki PKK saldırıları ve teröre karşı savaş sırasında devletin şeffaflık ve adil davranmasını istemek, "Kürtler de bu ülkenin vatandaşlarıdır", "Çocuklar ölmesin" demek bile suç oldu.

İktidar susturmak istediği kişileri ve grupları, FETÖ ve/veya PKK'ya "terör örgütüne üye olmadı" diyeceği yasaası maddesile suçlayıp hapse atıyor.

Güya Demokrasi uğruna yaptıklarını ilan ettikleri Silivri Davalarında haksızlık ve hukuksuzlukları eleştirilere hain muamelesi yapıldı.

Ama şimdi bu davaların sorumluları kumpandan yargılanıyor.

Yukarıda sıraladığımız sorunlar, AKP iktidarından çıkıp politika hatalarından kaynaklanan sorunlardır.

Bunlara bir de, yine AKP'nin yanlış dış politikasının dolaylı, Suriye savaşından kaynaklanan sorunlar eklenmiştir.

Kararları ve tercihleri çok sık değişen tek kişi yönetimine endeksli AKP'nin, iç ve dış politikaları beceriksizlikleri, bütün öteki sorunlarla birlikte hem Demokratik Rejim'i hem de Kürt sorununu iyice içinden çıkılmaz noktalara taşımıştır.

Ama bu beceriksizlikler, değişkenlikler, her değişen politikayla birlikte hedefi değişen ihanet suçlamalarına kadar giden aşırı baskılar ve tetikçilerin saldırıları olmasaydı bile, hem Demokrasi

olarak varlıklarını sürdürecekti.

Çünkü iktidar "Şahsım Rejimi" anlayışı içinde Demokrasiye inanmamaktadır.

Çünkü Demokratik Rejim'i sadece kendisini iktidara taşıdığı ve iktidarda kalmasına yardım ettiği oranda kabul ediyor.

İktidarda geldikten sonra da "Madem ki sandıktan geldim, her şeyi yapmaya hakkım var" diyerek, başta ifade, medya ve muhalefet özgürlükleri olmak üzere, bütün Temel Hak ve Özgürlükleri rafa kaldırıyor ve Demokratik Rejim'i yok ediyor.

Aynı biçimde "Millî İrade" kavramını da sadece kendisinin temsil ettiği bir irade olarak yorumluyor ve böylece, Demokratik Rejim'e bir darbeda vuruyor.

Neredeyse bütün medyaya ve bütün yargıya el koymuş olması yetmemiş gibi, son günlerde bir de "Sosyal Medya" yasası ile bütün toplumu bütünüyle susturacak sansür tedbirlerini gündeme getiriyor.

Aynı biçimde Kürt sorunun temelinde de esas olarak üç açmaz görünüyor:

1) Kimlikkaçmazı.

2) Güveniçmazı.

3) Dış etkenlerkaçmazı. Kürt sorunu hakkında bugüne kadar çok araştırma, inceleme yayınlandı.

Sonyıldardayayınlanan en kapsamlı ve nesnel çalışma Murat Somer'in "Milada Dönüşü" adlı kitabı.

Somer, Kürt sorununda, benim yukarıda 3 açmaz olarak nitelediğim konuları "ikilem" olarak niteliyor ve şöyle tanımlıyor:

"1) Ortak Kimlik ikilemi

"2) Elit işbirliği ikilemi

"3) Dış Güvensizlik ikilemi

Sevgili okurlarım, açıkça görüldüğü gibi Kürt sorununu bu üç boyutu da doğrudan Demokratik Rejim'in sağlığı ile ilişkiyle ilgilidir.

Bir başka deyişle Demokratik Rejim tam anlamıyla işletilmedikçe, Kürt Sorununun çözümü olanaklı değildir.

AKP'nin tutarsız, birbirine 180 derece ters ve yanlış politikaları iyice içinden çıkılmaz hale getirdiği Demokratik Rejim ve Kürt sorununu temel çelişkileri nasıl açıklabilir?

Dikkat edilirse Kürt Sorunu'nun boyutu olarak ele alınan konular doğrudan Demokratik Rejim'in varlığı yani, Demokratik Rejim sorununu çözmek için Kürt meseleleri vurgulanmaktadır.

1) Ortak Kimlik İkillemi:

"Kürt Kimliği Meselesi: Yasal-kurumsal, sosyal ve siyasal reformlarla Kürtlerin kendi kimliklerinin toplumsal ve siyasal yaşamda özgürce yaşanabildiğini, makbul ve eşit bir kimlik olarak kabul gördüğünü ve güvencede olduğunu kabul etme ihtiyacı."

"Ortak Kimlik ve Türk Kimliği Meselesi: Kürt kimliği meselesi reformlarla çözümlürken Türkiye'deki ortak kimliklerin zayıflaması ve Kürtlerin de kendi kimliklerinin aşınmasından endişe duymamaları."

Somer bu sorunun çözümünü zorlaştıran öğeleri uzun uzun çözümledikten sonra, Türk ve Kürt kimliklerinin birbiryle üst-üstü hiyerarşik değil, eşitlikçi bir statüde tanınmalarının sorunu çözebileceğine işaret ediyor. (s.32)

2) Dış Güvensizlik İkillemi:

Somer, benim "Dış Etkenler Açmazı" olarak daha geniş bir biçimde tanımladığım bu çelişkiyi de her iki taraf açısından ayrı ayrı ele alıyor.

"Devlet, Kürtlerin sınırsız etnik Kürtlerle birleşmek politikası güdeceğini ve bağımsızlık için onlardan destek alacağını düşündüğü -yani Kürtler potansiyel ayrılıkçı unsur olarak görüldüğü- için bir güvensizlik duyuyor"

"Kürtlerde devletin bunu engellemek için hem içeride hem de komşu ülkelerde Kürtleri zayıflatma amacı güttüğüne inandığı için güvensizlik yaşıyor."

Somer, bu çelişkinin çözümü için, devletin Türkiye dışındaki Kürtlerle güven ilişkisi oluşturabileceğine işaret ediyor ve Kuzey Irak'taki Barzani oluşumunu buna örnek gösteriyor. Bu konudaki çözümün çok büyük ölçüde öteki iki çelişkinin içerdeki çözümüne bağlı olduğuna işaret ediyor. (ss.32-33;42)

3) Somer'in benim "Güven Açmazı" dediğim, kendisinin "Eliş İbirliliği İkillemi" dediği çelişki hakkındaki çözüm önerileri şöyle özetlenebilir:

Bu ikilemin, kuruluş döneminde, birisi "Laik ve İslami modernleşme vizyonları" konusunda öteki de "ılımlı ve radikal Kemalistler arasında" olmak üzere iki ayrı eksende oluştuğuna işaret ediyor.

Günümüzde, bu eksenler bağlamındaki ikilemlerin kendi içlerinde daha da çoğaldığına, çeşitlendiğine ve karmaşılaştığına değindikten sonra şöyle diyor:

"Türk ve Kürt aktörler demokratikleşmeden Kürt sorununun çözümünden çok farklı şeyler anlıyorlar.

Sosyoekonomik politikalarla modernleşme tarzıyla ilgili konularda benzer dünya görüşlerine sahip aktörler bile Kürt meselesi konusunda işbirliği yapamıyorlar.

İkinci olarak da, şiddet mirasının bir sonucu olarak Türk ve Kürt aktörler arasında bir güvensizlik var ve Kürtler arasında hangi aktörlerin ılımlı olduğunu saptamak daha zor." (s.43)

Görüldüğü gibi Somer'in yaklaşımı da Kürt Sorunu'nu doğrudan doğruya Demokratik Rejim Sorunu'na bağlıyor.

Doğru yaklaşım, Türkiye'de Kürt Sorunu ile Demokratik Rejim Sorununun birlikte ele alınması ve çözümlerin her iki sorun için birlikte aranmasıdır.

BEGÜM ŞAHBUDAK

MİNERVA

Suların akmaya başladığı yerde
Bir dalın ağaca konduğu yerde sesin

Adını ünlüdüm

Gam sende mi, sordu bahçe

Yağmur yağdı sonra yaz

Üzümlü sevdiği yerde bağın

Kopmaya hazır bir ölüm düşledim

Zaman karnı yarık bir bahardı

Ağladık taşın üstünde

Sabaha varırken hem geceye inerken
de

Aynı yüksekteydi toprak

Eşeledik

Eşeledik bitti

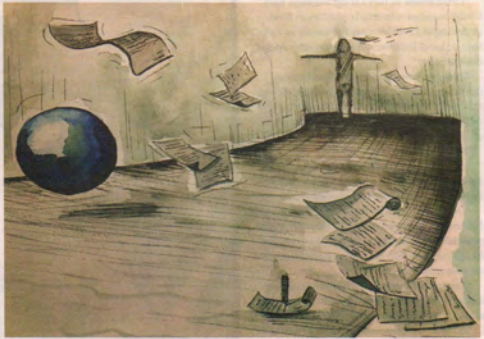

ALMULA TÜREDİ

DAĞ PERİSİ

Okuma yazmayı öğrendiğim andan beri, annem sanki daha fazla okumayayım öğrenmeyeyim diye başımda dolardı. Bir şeyler daha katsam kendime sayfalar, beynimin odalarının birkaç ampul daha yansa, yanlış yollara sapacağımı düşünürdü. Her yeni öğrendiğim bilgiyi birileriyle paylaşma ihtiyacım, onun bu sürekli tedirginliğiyle başa baş giderdi. Ortaokula başladığım yıl, okumanın köydeki bir kız için fazla önemli olmadığını söylemeye, tarlada çalışacak adamın azlığından yakınmaya başladım. Babam pek fazla sözle karşılaşmazdı ve onun bu sessizliği annemin artan şekilde okuma merakına müdahalesine yaradı. Onun tepkisinden korktuğumdan herkes yattıktan sonra gaz lambasını en kısık derecede açar ve okumaya devam ederdim. Okulun pek de zengin olmayan kütüphanesinden aldığım kitaplar, beni kâh denizlerin altına yolculuğa çıkarır kâh uzay denilen simsiyah boşlukta yerçikimsiz dolardı. Sürekli gelişen hayal gücümle rüyalarım da oradan oraya koşturur, binbir türlü hayvanın dile gelip de konuştuğu rüyalarımı yorumlarken "Dün aşkım rüyamda fabl gördüm", derdim. Annem suratıma tuhaf tuhaf bakar ve her zaman olduğu gibi okuduğum kitapların aklımı kaçıracığıma, köyün delisi Hatice gibi iflah olmayacağıma, hiçbir şey olmasa koca beğenmeyeceğime söylenir, konuşur da konuşurdu.

Bir zaman sonra anladım ki asıl derdi, gerçekten de koca beğenmeyeceğimdi. Ne de olsa genç kızlığı adını alan kızının aklına kocayı düşürme günleri gelmişti. Bense evlenmek deyince aklına, okulun kütüphanesine kim bilir kimin getirip de koyduğu Barbara Cartland romanlarından başka bir şey gelmeyen bir çocuktu daha. Kraliyet ailesinden, zengin kontlara, prenseslerden sövüleyecek zarif şekilde işlenmiş aşk öykülerinin hayranıyım. Bitmez tükenmez bir romantiktim, sürekli iyi şeylerin olacağına dair sarsılmaz bir umudum vardı. Annem, teyzem, halamın, ailemdeki daha nice kadının anlamayacağı bir hayatın var olabileceğinden haberdar olmuşum bir kere. "Aşk, dedim nedir? Zengin kontun gelip seni yaşadığın köyden alması mı?" Böyle böyle hikâyeler yazmaya başladım. Sabahın erken vakti, annemden gizlice yazmaya başladığım hikâyelerimi gece yine herkes yatağa yattıktan sonra okuyordum, düzeltiyordum. Böylece okuduğum kitapları çeşitli şekillerde değiştiriyor, kendi düşüncelerime konuşturduğum karakterlerle dolu hikâyeler yazıyordum. Yazdığım zamanlar en mutlu olduğum zamanlardı. Yapamayacağım, yaşayamayacağım hayatları kaleme alıyordum. Öyle ki bir süre sonra yazmadan duramaz oldum ve annemden gizli saklı kendime ayırdığım bir ampul aldım.

Çizim: Burçak Yazıcı

ortasına sarkmaya başladı. İşte o zaman annem dikkatini yine bana çevirdi. Dövdü; okuduğum ve yazdıklarımı eline geçeneri yırttı; sinirini alamayıp yaktı. Ondan sakladığım kalemler, kâğıtlar ve değerli varlığım oluvermişti. Sürekli söylediği şey "koca beğenmeyecek, delirecek" laflarıydı. Koca beğenmemeyi delilikle eş tutuyordu. Doğru ya bir kadın nasıl koca beğenmez; ancak delirirse beğenmez. Annemin beni sürekli evlendirme ve istediği hayata sokma çabalarından kurtuluşumu yine bir gün okuduğum bir öyküde buldum.

Dik tutup kâğıda sapadığım kurşun bir kaleme iki elimle yapışmış benimin, şiddetli bir fırtınanın ortasında kalmıştı ve ben sıkıca tutduğum bu kâğıt kalemin etrafında dönüyordum. Kitaplar, yazdıklarım, kâğıtlar, kalemler kurtarıcı olmuştu. Hayal gücüm, insanların aklından geçebileceklere ve onları kandrabilmeye yönelik tahminlerim, iki elimle sınıksız yaptığım kalemi fırtınadaki sağlam bir direk gibi kâğıda yaşıtıyordu. Yılmayacaktım. Kısıtlı bilgileri, hayallerden anlamayan dünyaları, olabileceklere dair fıkırsızlıkları, benim gibi arkasına dünyayı almış bir kız yıkamazdı.

Bir hayvanın yavrusunu tehlikelerden korusuğu gibi, dağların şehirden sakındığı bir yeri köyümüz. Bense bu köyde yaşamaya mahkûm dağ perisiydim. Bu topraklara aittim, ama ağzımdan çıkan sözcükler bir türlü anlamıyordu. "Köylü kızının kalem tutması pek mi acayip?" diye kendi kendime sorarken, "Çünkü ben basit bir köylü kızı değilim, dağ perisiyim", deyiverdim. "Ellerinde kalem tutan dağ perisi tutulmuştu."

deli dağ perileri hiç", diye ayınada kendime gülümsedim. Annemin en korktuğu şey başına gelecekti kuşkusuz. Lakin kitapve kalemlere sarılmış, annemin ve evlenmemi bekleyen akrabaların yarattığı fırtınanın dinmesini beklerken, okarmada aklımı kaybedecektim. Deli Hatice aklıma geldi hemen. Onu izlemeye çıktım. Gün içinde yaptıkları, bazen saatlerce duvarın dibinde oturup kendi kendine konuşmalarını duymaya çalıştım. Kimsesi yokmuş. Başına gelenleri usulca öğrenmeye çalıştım. Annem, beni okuldan alalı 2 yıl olmuştu. Şimdi adeta yeniden okumaya başlar gibi, Hatice'yi sürekli izleyerek deliliği öğrenmeye başladım. Tek istediğim beni kendi halime bırakmalarıydı. O yüzden Hatice gibi olmaya, delirmeye karar vermişim. Gece yattığımda, kulağının içine kızın zeytinyağı akıtacağından korktuğu bir kadınla evlenir miydi insan? Elbette kaçağı böhölesinden. Önce uzun uzun gözümü daldırmaya başladım. Sonra başladım delide konuşmaya. Bu sıralarda kitaplarımı da hiç ortaya çıkarmadım. Dağ perisiyim, diyorodum herkese. Sonunda deli ünümü bütün köye yaymayı başardım. Annemin "ah yeterince döveydim de hiç okutmayaydım bu kız", diye sürekli dövmemesi yerini iç keke çeke ağlamalara bıraktı. Bazen ona acımıyor değilim. Ama yine de yırttığı ve yaktığı kitaplarının sayfaları aklıma geldikçe kendimi tutuyordum. Babam, çok sevdiği kahvesine gitmez olmuştu. Gerçekten canımı sıkant tek şey, annemin kitaplara bûsbütün düşman kesilip de benden yaşka küçük kardeşlerime her şeyi hırsak etmesiydi. Olsun, yine

de ben kendi çapımda tüm köyü kandırmış ve kurtuluş yolumu yalnızlıkla kuşatmışım. Ara sıra aklı başında konuşma ihtiyacı da duyuyordum değilim. Yine de çevirdiğim oyunun farkına varmalarından o kadar korkuyordum ki fazla normalleşmiyordum. Tüm köyden farklı bir dünyaya aitmişim gibi hissederek farkına varmadan dipsiz bir kuyuya düşmüştüm. Başlarda kurtuluş olarak gelen bu delirme balonunun içinde, nereye gideceğini bilemeyen, dedikleri dikkate almayan, gerçekten de üzüntülü mü mutlu mu olduğu anlaşılmayan tuhaf bir varlık olup çıkmıştım. Deliliğin taklidinin bile, akıllı bir insanı ne denli zorlayacağını anladım. Arkadaşlarım benimle konuşuyorlar, yanımdan geçenler sanki deliliğim bulacıysımı gibi dokunmamaya çalışıyorlardı. Bir zamanlar kendi halime birkamalen beni mutlu etmiş olsa da, bu koruyucu zırh beni aynı zamanda görünmez ve iyiden iyisi anlaşılmaz da kılmıştı. Çıtmek istiyordum, ama nereye? Kalmak istiyordum, ama nasıl? Evi toplamaya kalksam, elimden yastık yorgan alınıyordu. Hiçbir şey bana anlatılmıyordu. Şimdi iyiden iyiyi şüpheye düşmüştüm ve korkarak düşünüyordum ki taklit ettiğim şey olmuştum.

Onu görene dek, artık hayatımdı düzenlemeyeceğimi emindim. Köyümde yeni gelen doktorun kadifemsi sesi ve tane tane konuşması gerçek hayatta tutunmak istediğim tek şey olmuştu. Deliliğime sığınarak sık sık onu ziyaret edebiliyordum. Doktor da köyde kendisiyle adeta aynı dille konuşan bir arkadaş bulmuştu. Kapısını çalıyor; hayattan, kitaplardan ve bildiği kadınlara dünyadan çene çalıyordum. Onun yanında deli taklidi yapmama gerek kalmıyordu ama bilirdim ki o da benim deli olduğumu düşünüyordu. Bu mazetirin verdiği güçle, sanki yıllardır kafeste kapalı kalmış bir kuşun özgürlüğü bulunca şakıması gibi durmadan konuşuyordum. Bazi zamanlar, onun geldiği şehirdeki hayata dair anlatıklarını kan kulağıyla dinliyordum. Dediklerini eve gelince, kâğıtlara not alıyordum. Boş zamanlarda yeniden okuyup da hatırlamak için. Doktor, köydeki tek arkadaşım ve belki de Cartland romanlarındaki kontum, prensim, şövalyem olmuştu. Bir süre sonra, doktorla görüşmelerim kulaktan kulağa yayılmaya başladı. Doktoru gidip de benim deliliğimle ilgili uyarılar çığırdımdan çıktıkve aramızda birtür aşkı ilişkisi yaşındığını söylemeye başladılar. Herbiki bu öğelerimizin bir araya gelmesi ve benim bu esnada gerçek bir deli gibi heyecanlanmam dışında onunla bir kez bile fiziki temasim olmamıştı.

Annem, doğru düzgün konuşamadığı kızına söz geçiremeyeceğini anlayınca, bir gün bana

kıtlılemeye karar verdi. Ağlamaktan bitap düşmem ve kapıları yumruklamam deliliğimi yüceltiyordu sadece. Ne yapacağımı şaşırmışım. Günlere geçiyor, ara sıra yemek vermek ve beni tuvalete götürmek dışında kapımı açmıyorlardı. Gerçek bir deli ne yapar, diye düşündüm sakinleşince. Hatice ne yapardı? Çarşafalı birbirine bağlayıp kaçmaya karar verdim. Bir yandan da gerçekten delirmediğimi düşünüyordum. Gece yansı, birbirine bağladığım çarşaflarla camdan bahçeyeye indiğimde çoban köpeğimin beni tanıdı ve hiç havlamadı. Kuyruk sallayarak deliliğimi ve evden kaçışımı kutladı. Şimdi aşağıdaydım. Ya ne yapacaktım?

Köyde konuşabildiğim tek arkadaşımı, doktorum evine gitmeye karar verdim. Elimden geldiğince hızlı şekilde duvar diplerinden ve gövlelerden yaralanıp kimselere görünmeden evini bulabildim. İşte doktorun evi, işte kurtuluşum oradaydı. Kapıyı vurdum, ikinci çağışıldan sonra doktor kapıyı açtı. Beni görünce gözlerinde büyüyen şaşkınlık ve korkuyu daha önce hiç görmemişim. "Seni" dedi sadece. "Hastasın diye duydum", diyebildi. Yalnız olduğum zamanlarda son derece normal olduğumu bildiğinden, bir deliye değil de eski bir arkadaşığına konuşuyor gibiydi. Ben nefes nefese de olsam gülmüşeyebilirdim. Onu gördüğümde o denli seviniştim ki, yüzümden ifade korkunç olmalı ya da doktor benden kormaya çoktandır hazır olmalı. Beni hiç ama hiç görmek istemediğini gördüm bir an gözlerimde. Korku ve şaşkınlığın yanı sıra bu duyuyuyu yakalamıştım bir an için. Hızlıcaçalışıklara kaçan vahşit bir hayvan gibi belirlip, bana tüm gerçekleri anlatmıştı gözündeki bu parlta.

Bir şey diyemedim ve gerçek bir deli gibi onu orda öylece bırakıp koşmaya başladım. Nereye gideceğimi bilemeden, dağı yoluna doğru saptım. Koştum, koştum. Arkamda gün şırken veköy ufak bir nokta olarak kalkanakadar koştum. Gerçek bir dağ perisiydim de bunu şimdiki mi anlıyordum yoksa?

Öyle olmalıydı. Yüksekçe bir uçurumun kenarında, delilik ve normallik kavşağında son aşamadaydım. Arkamı döndüğümde

gördüğüm tek şey, bana ait olmayan bir hayattı. Önümde uzanan uçurum ise, uzunca zamandır büründüğüm kimliğimin gerçekliğine vurulacak son damgaydı. Aklıma okuduğum bir romandaki ana karakter geldi. İntihar günahıtı kuşkusuz. O zaman, o kitabın sayfalarını çevirirken aklıma tek gelen buydu. Şimdiyse, o zavallı kadını anlayabiliyordum. Tüm hislerim derece gerçekçti. Ben o olmuştum. Sayfaları içindeki kelimeler irili ufaklı aşağıda uzanan nehrin dibinde durduğum yerden seçilebiliyordu. Gözlerimi kapadım. Tıpkı o kadın gibi kollarımı iki yana açarak, kendimi aşağıya bıraktım.

GUL ÇETİN

Girenin çıkının belli olmağıdır yer.

Kârgınzadâ, bu deyinlin için hikâyesit

1872 yılında İstanbul kullânınmaya başlanan İstanbulun sembolü trahvâyâlar günümüzde kullânın elektrikli versiyonundan önce birer vâsitâs ile çekilirdi. "At trahvâyâlar"ın Azâle-kâse-Ortaköy aras ık hattın açılğndan sonra şehir için yeni hattın da eklenildi.

Şişâne-Kurtuluş arasında çâğılan At trahvâyâlar Şişâne sokupunu çıkârken çok yoruluklâğı için Takshirde anılândırıldı. Öncesinde brâkulan atnehvâyâ hattın trahvâyâ seferlerine devam edirdi. Bu doğru süreklî devâm elerdir.

İşte atların atlanıldıkları bugünkü Frânsız Konsolosluğının bulunduğu yerin yakınındaki Ahırın sahibi Âdi Dingo'ydü. İçkiyi de fâzla seven Dingo Ahırdağı kâğıt defterlerini de düzgün tutânlâncâ, hattın da yoğunlupuzla girenin çıkının hâddi hesab olmağı hâtta belli bile olmağı bir yere düşünmüşdür.

"Dingo'nun ahiri" işte bu yüzden hâkin dâim âdusâne, o gün boğadâr kâlibâlık, kârmâşp içindeki yerleri tanır" eden bir deyin olârk kullânınmaya devam ediyozuz.

Kârmâşp, anâlâsı.com

Ayna ayna, söyle bana

ARZU ERKAN

Herkesin "haklı" ve "mükemmel" olduğu bu çağ yangını ne fena!" En belirgin örneğini sosyal medyada gördüğümüz üzere, eleştiriyi olgunlukla karşılayabilme, özeleştiri yapabileme ve bir başkasını yapıcı/makul bir üslupla eleştirebilme konularında bir takım eksiklik ve aşırılıklara sahibiz. Eleştirirken de eleştirilirken de mutlak bir haklılık inancına tutunuyor, fikir alışverişi yapmak ne kelime, en acımasız, cezalandırıcı ve en savunmacı taraflarımızla taarruza geçiyoruz.

"Şu yazımı bir de sen değerlendir misin?" "Seni rahatsız eden bir davranışım var mı?" "Sence tutumum hatalı mı?" "Bundan hoşlanıyor musun?" "Bu seni rahatsız ediyor mu?" "Benim göremediğim bir şey varsa söyler misin?" «Önerilerine ihtiyacım var, yardımcı olur musun?"

"Olmuş mu, olmamış mı?" "Bu nasıl?" "Daha doyumlulu ilişkiler nasıl mümkün?" Benliğimizden uzaklaştıran bir *onay aracı*lık şeması uğruna değil ama düşünce, duygu ve davranışlarımızı akort edebilmek için, bazı soruları kendimize ve "ötekine" sorabiliyor muyuz? Yoksa her şeyin en iyisini biz mi biliyoruz? Kendimizden bu kadar emin miyiz? Yoksa bilmemekten, yetersiz görünmekten, eleştirilmekten, reddedilmekten ödümüz mü kopuyor?

Gelen eleştiriye göre kendimizi değiştiriceğiz, kendimiz olmaktan vazgeçip başkalarına göre yaşayacağız diye değil; körelmemek, zenginleşebilmek, esneyebilmek

ve öteki üzerindeki etkimizden haberdar olmak için buna ihtiyacımız var: Empati geliş-gidiş bir yol ve yol, ötekini duyurmayabilmek kadar kendini gözden geçirebilmekten de geçiyor.

Ne yazık ki hem geleneksel çocuk büyüme modelleri ve toplum dinamikleri, hem de eğitim sistemindeki hatalı yaklaşımlar nedeniyle empati (duygudaşlık) kurma ve iletişim becerilerimiz yeterince gelişmiyor, dahası zedeleniyor. Çocukluktan itibaren, değişen boyutlarda ihmal, istismar/şiddette maruz bırakılıyor/ tanık oluyoruz. Hemen hepimizin içinde birer yaralı çocuk var ve acılarla baş etmek ve yeniden yara almamak için erken bebeklikten itibaren çeşitli sağ kalma yöntemleri, savunma biçimleri benimsiyoruz. Kimi zaman örselleyici durumlardan ölümüne kaçınıyorken (*Kaçınma başa çıkma yöntemi*: Ö. İlişki kurmaktan kaçınarak sözde yara almıyor ama yaşamdan kopuyoruz), kimi zaman kaçışımız sandığımız durumun ortasına bodoslama dalıyor (*Teslim başa çıkma yöntemi*: Ö. Gözüm gözüm parmağın, örselenmegarantili ilişkiler kurma), kimi zaman da saldırıya geçerek (*Aşır*

tela fi başa çıkma yöntemi: Ö. İlişkileri iyi tutmak/yaralanmamayı garantilemek için gösterdiğimiz aşırı çabanın bir sonucu olarak (eleştiriden kaçmak için aşırı eleştirel olmak gibi) korktuğumuz başımıza gelmesi; *kendisini gerçekleştiren kehanet*!) bir kez daha yara alıyoruz. Bu döngü biz onu fark edip değiştirmek için tutarlı bir çaba veya yoğun bir emek sergilemedikçe güçlenerek kendini sürdürüyor. En çok da kendimizle olan ilişkimizi bozarak.

Çocukluğumuzda hayata tutunmak ve bütünlüklü, tutarlı ve kendinden memnun bir *kendilik algısı* oluşturabilmek için; bakım alma, temel güven, tutarlılık, süreklilik, kabul edilme-onaylanma, sevilme, özerklik, sağlıklı rekabet edebilme, kendiliğindenlik, oyun oynayabilme, rol yapabileme ve gerçekçi sınırlar gibi temel ihtiyaçlarımız vardır. Bunlar yeterince karşılanamaz, zarar görür ya da aşırı verilirse, kendimiz, ötekiler ya da yaşam ile ilgili gelişen *temel inançlar*la (*şemalar*) bağlantılı olarak, belli tutum ve davranışlarımızda, seçimlerimizde ve ilişkilerimizde sorunlar yaşarız, ruh sağlığımız olumsuz etkilenir. Bu sorunları ortadan kaldırmak/önlemek için birtakım stratejiler

geliştiririz ki bunlar da -kimi zaman içimize yarasalar da- çoğunlukla şemalarımızı haklı çıkarmaktan ve onları güçlendirmekten öteye gitmez (Yukarıda örneklemiştim).

Uyum bozucu şemalar; kendi gelişim sürecimiz ve deneyimlerimizle biçimlenirler. Erkenyaşantılar, ebeveyn (bakım veren/öğretmen) tutumları, öğrenmeler bu inançların oluşmasında güçlü belirleyicilerdir. Çevremiz ile olumlu ilişkiler içinde olma, özerklik, keyif alma ve kendimizi ifade etme gibi temel ihtiyaçlarımızı karşılamamızı, ötekilerle ilişkilerimizde gerçekçi sınırları fark edebilme becerilerimizi engellerler.

Bakım verenleri, akrabaları ya da öğretmenlerini ihmal ettiği, dışladığı, aşağıladığı, acımasızca kıyasladığı, cezalandırdığı, istismar ya da şiddet uyguladığı bir çocuk düşünelim. Bu çocuk büyürken başına gelenlerden sonra aşırı duyarlı olması sürpriz mi olurdu? İlişki kurmaktan kaçınması, zorbalık göreceği ilişkilerin içine sıkışıp kalması ya da -kendine karşı da- bir zorbaya dönüşmesi? Şemalarımız bize, sık sık ya da kritik anlarda, şiddetli biçimde; kusurlu, sevimsiz, istenmeyen, kabul edilmez, dışlanmış, başarısız, yetersiz, gözden çıkarılmış, tehlike altında, dayanaksız, boyun eğici, haksızlığa uğratılan ya da mutlak surette haklı olduğumuzu söyler

dururken ve tüm başa çıkma yöntemlerimiz bu şemaların hizmetindeyken, makul bir özleştiriya da eleştiri yapmamız nasıl mümkün olabilir? Mesleğör olduğundan daha derin.

Değişim kolay ve yakın değilse de, bireysel ve toplumsal çabalarla mümkün görünüyor. Eleştiri ve reddedilmeye dayatılmış (şemalarımız) ve empatik iliştişim konularında, bir sporunun yaşam biçimi olan günlük antrenmanlarına adanmış gibi bir adanmışlıkla çalışmamız, yardıma açık olmamız gerek. Yoksa kendi küçük/büyük gruplarımız, yankı odalarımız, haklılık illüzyonlarımız içinde dönenip duruyoruz. Özleştiriy becerileri de öyle, temel eğitim sisteminin içinde yer almalı. Küçükükten itibaren kendi yaptığımız işi/performans/ödevi, nesnel bir biçimde kendimizin/çevremizdekilerin eleştirdiği (olumlu-olumsuz taraflarıyla) pratikler yaparak bu becerileri kazanmalıyız. Bakım verenler, eğitimciler de uygun örnekleri sergilemeli.

Hayatta bana kalırsa en kıymetli şeylerden biri, kendimize/çevremize zarar vermeye başladığımızı bunu fark edebilen, bizi bununla nazikçe yüzleştiren, daha başka davranışlarımızın için alan açan birilerinin olması. Şiraze mühim. Bununla beraber eleştirirken sınırlarımızı hasarlandırmamalıyız.

olduğumuz kişi olmamızdan dolayı kötü hissettiren, manipüle/müdahale eden, tahakkümcü ilişkilerden özgürleşmek de bir o kadar kıymetli. Hayatımıza burnunu sokan birileri değil. "Dost acı söyler" deyip acıtan da değil. "Acıyı" sınırlarımızı ihmal etmeden söyleyenden dem vuruyorum. Birine bu denli yakın olabilmek izni verdiğimizde, karşılıklı ayna olabildiğimizde, bu alışveriş gerçekleşebilir; acı(t)madan. Özgürleştirici ilişkiler kurabilmek, eleştirirken alan açabilmek; "Ben öyle düşünmüyorum ama yanındayım" diyebilmek; görüşlerine değilse de kişilere saygı duyabilmek, bunu yapabilenlerkesişmek güç, ama denemek, öğrenmek mümkün. Bu da ancak yine ötekinin lafına da belliölçüde kulak vermekte olabilir. Neyi ne kadar yapmalıyım? Sınırım ne?

Yolumun üzerinde, çok bilinen bir okulun bayrak törenleri sırasında bir idareci, mikrofon yetmiriyorsa gerek ki bağıryı: "Hayvan herifler", "Çeneni kapat, beni dinleyeceksin", "Eşofmanı olmayan matematik sınavına giremez", "Siz insan mısınız?", "Allah belanızı versin" diyor, bazı çocukları okula almıyor. Yıllardır böyle, her haftaböyle. Yetmiyor, bitmiyor. Her seferinde yüreğim sıkışıyor. Çocukluğumun istenmeyen tüm anları gözümde canlanıyor.

Gidip o mikrofonu elinden almamak, "Yeter bu şiddet!" diye bağrımamak için kendimi zor tutuyorum. "Bu da bir şey mi?" diye geçti mi aklınızdan? Kapalı kapılar ardında olanları hayal etmek çok da güç değil çünkü pek çoğumuz çocukluğumuzda yaşadık ya da yaşıyor/tañık

oluyoruz. Evde, sokakta, sosyal medyada, diğerilişkilerdeyaşananlar katmerlisi. Bu çocukların şimdiki ve büyüdüklerinde uyum bozucu şemalara, işlevsel olmayan baş etme yöntemlerine sahip olmalarına şaşıracak mıyız? Eleştiriy, reddedilmeye dayatılı olmalarına, eleştireceğinyermelerine, hadi günümüz sosyal medyaya gonyulla söyleyelim "linçlemeleri"ne? Hep merak ediyorum; bu okulda bir Allah'ın kulu da bu olanlara "isyan etmiyor mu? Umarım bu müdür beyi (benzer durumları/kışileri) usulünce eleştirebilenler (ben bu yazıyla bunu bir bakıma yapmış oluyorum ancak zannediyorum kendisini bir gün ziyaretedeceğim), mutlak surette değişime (olmadı başka işle işgal etmesine) zorlayanlar çıkar. Yoksa davranışlarından zerre şüphe duymadığı muhakkak.

Dilerim tüm çocuklar (içimizdeki de) temel hak, gereksinim ve özgürlüklerine eriştikleri, eleştirel düşünebildikleri, şiddetsiz

SAMA BADA

KARINAKARTLAR

SADECE YERE DÜŞMEKLE KALMAMIŞ, BİR DAHA YATAĞA GIRMAYACAK KADAR

UZAKLAŞMIŞLARDI.

GÜÇLÜ GÖRÜNMEK ZORUNDA, DEĞİLSİN

ohhh...

SAMA BADA
KARINAKARTLAR
KARINAKARTLAR

DOĞU ŞAHİN

Kırımızı
tulularımız
ve Victor Hugo
maskelerimizle kapının
önündeydik. Camdaki
yansımamı görünce

heyecanlandım. Parmaklarım tabancamın
kabzasını gevşetip tekrar sıkı. Derin nefes aldım.
Yanımdakıdört kişiyileberber kapıdan içeri
giriş silahımı havaya doğru atıştım. Çığlıklar
içerisindeherkes yereyattı. Ayaktasadecebeş
kırmızıkalmıştı. Aksiyon anlarındainsan
gücünün çoğu vücuda hapşolur. Bu yüzden
bağırarak ve enerjiyi dışarı bırakmak gerekir.
Bağırışımı sözcüklerle süsledim, "Beni dinleyin.
Kimsenin canını ya da parasını istemiyoruz. Kalbi,
şeker, tansiyonuolan varsaşçakabilir." Ciddiydim
ama dışarı çıkan olmadı. "Ayağa kalkın, sakın olun
Dediklerimizi yaparsanız kimseye zarar gelmez."

Yavaşça ayağa kalktılar, yüzümbakmaya
cesaret edemiyorlardı. Üç boyutlu filmi içinde
olduklarını düşünmek istiyorlardı. Olayın öznesi
olmasalar o andan keyifalacaklarına eminim.
Ekip arkadaşlarım etrafa dağılmış, kimsenin
yanlış bir şey yapmayacağını emin oluyorduk.
Ayağa kalkan içşilerden biri sonunda konuşma
cesaretini buldu "Burası banka değil, yanlış
geldiniz." İçinde bulunduğu duruma inanmak
yerine bizim salak olduğumuzu kabul etmek
istiyorlardı. Oysa doğru yerdeydik. Bankayla
işimiz yoktu, matbaayı işgal etmiştik. Cebimden
çıkardığım taşınabilir belleği gösterdim "Sadece
kitabımızı basacağız."

Tek isteğimiz hikâyemizi aktarmaktı. O güne
kadar hep şey yapamadıklarımızı yazmıştık, o gün
iseyazacaklarımızı yaşıyorduk. Hikâyevegerçek
iki geçmişti. Sıradan bir hikâye için giriş bölümü
önemliydin. Etkileyici bir giriş yapmıştık. Gelisme
bölümünde olay detaylandırılır, sonuca giden
yollar oluşturulur. Bütün mesele nedenlerden
ibaretir. Okuyucu nedenlere bağlanır. Sonucun
taşları döşenir. Varılacak yer cehennem olacaksa
o yolun taşları iyi döşenmelidir. Sürpriz bir sonla
da hikâyeyitirilir. Gerçek hayat isesıradan
değildir. Büyüzdenbölümterbirbirinegirebilir.
Bizimolayımızdasonumuzdaha baştanbelliydi.
Kitaba başlamaya başladık. Gecce bir kimse yokken
kendimiz de basabilirdik ama bu bizim tarzımız
değildi. Ayrıca böyleiş çok daha eğlenceliydi.
Planımızdakısıkıntı elimdeki silahlıhırusacı
olmıyordu. Çatışmaya girsek hepimiz ölürdük.
Etrafımız kuşatılmıştı, henüz on tane kitabi hazır
edemedim polistör içeri girip hepimizi gözal tına
aldı. Genel hatlarıyla planımıztıydı, daha fazlasını
yapabilirdik.Sonuçta fikrîaldığımızıziyî defalarca
izlemişti. Maalesef polisler izlememişlerdi,
senaryoya uymadılar. Kırmızı giyinmiş olmamız
onları sinirlendirmişti. Biz de üzerimize düşeni
yapıp karakolda ifade veremeyi reddettik. Savcı
beşimizi birden odasına aldı. Üzerimize otorite
kurma ihtiyacı hissetmediğini bize göstermek için
tek başına karışmışda oturuyordu. Avukatımız
gelene kadar tek kelime etmedik. Savcısabırsızca
avukata durumu açıklayıp mesleklerimiz sordu.
"Edebîyat tarihçisiyim,sokaklarda palayacak
yapıyorum."

Mehmet Ali & Akşamsefası

Çizim: Buğra Onur Erdem

"Çevirmenim, üç dil biliyorum. Bar da
garsonluk yapıyorum."
"Grafikerim, kitapkapakları tasarlıyordum.
Artık badanaçı oldum."
"Editörüm, yayınevi küçülmeye gindince işten
çıkardım. Koleje giden çocukların dönem
ödevlerini yazıyorum."
Savcı son mesleğe şaşırmıştı "Ne kadar zor
ödevler veriyordun, benimçocuklar çok zorlanıyor."
Grafiker, editöre doğru eğildi "Çocuklarının
ödevlerini yapmasını isterse kabul et. Yoksa bana
duvarları boyatacak."

Savcı gözlerini bana dikip sorusunacevap
vermemi bekledi, otoritesini sarsmak niyetinde
değildi. Ama cevap almak istiyorsa soru
sormalıydı. Yine o alttan aldı. "Yazarolan
senmişsin, bu kitabı da sen yazmışsın öyle mi?"
"Evet."
"Ne iş yapıyorsun?"
"Hikâye satıyorum. İnsanlar gelip beni bulurlar,
kendi ortamlarında anlatacakları hikâyeler
isterler. Ben de anlatırım."

Avukatımız savcıya doğru eğildi: "Ben
askerdeyken komutan aramızda bilgisayar
mühendisi olup olmadığını sormuştum. Elini
kaldırın arkadaşda da depodaki bilgisayar
kaskalarını çöpe attırması. Ükke kocaman bir
askeriye döndü."

Avukat diye getirmişti, adam askerlik anısını
anlatıyordu. Gelisme bölümü bizim için hiç iyi
gitmüyordu.

Savcı masada duran, bastığımız kitabı alıp
sayfalarını çevirdi "Siz gözaltındayken kitabı
okudum. Neden yayınevlerine göndermediniz?"

hissettik. Bizim hikâyelerimiz onlara ucuza
gelir. John Berger'in dediği gibi; Ağır lütuolan
profesyoneller değiliz. Boşlukları doldurmaya
çalışan amatörler ve en güzel hikâyemizi henüz
anlatmadık."

Savcı etkilenmiş benziyordu, daha önemlisi
arkadaşlarımızın yüzleri gülüyordu. Bizi dışarı
çıkıp al t kattaki odaya aldılar. Birsüre sonra
avukat yanımıza geldi "Önce iyi haberi mi
istersiniz kötü mü?"

Oy çokluğuyla kötü haberi duymak istedik.
"Bastığınız kitapları delil olarak el konuldu.
Savcı tutuklanmanızı istedi, büyük ihtimalle hapis
yatacaksınız."

Sürpriz değildi, o yüzden sonuç bu kadar
olamazdı.

"Yihaberise yayınevleri sırayagirdi. Kitabınızı
basmak istiyorlar."

Beşimizdekahkaha atarak kelepek ellerimizi
izinverdiğölçüdebirbirimize sandık. İstedikimiz
olmuştu. Matbaada bastığımızı kitapları
insanlara ulaştırma ihtimalimiz yoktu. Sadece
kitabımızınbastırılmasiçin birilerininiddikattini
çekmek istemiştik. Artık onların istediği gibi ünlü
insanlardık.

Avukatın takım elbisesinin iç cebinden sigara
paketini çıkardı. O cevabımı beklerken ben de
sigaramı yakmasını bekliyordum. İlk adımı o attı,
dumanı içime çektim. Sıra bana geldi.

"Bu kitabıyazarken geçirdiğimiz uykusuz
geceleri ne kadara satıcağlar?"

Avukat cevap vermeden yüzüme bakiyordu.
Yapamayacaktım. Tekliflerini kabul edersək onlar
kazanacaktı. Arkadaşlarımızın yüzlerine baktım, ne
yapacağımızı anlamışlardı. Yapabilecekleri en güzel
şekilde, gülmüşyerekey onayladılar. Sözlerime
devam etmem gerekti "Bizi satın almazlar. Sıfır
tüm sayılardan büyüktür. Söyle onlara tekliflerini
kabul etmiyoruz. Kitabı internette yayımla,
hikâyemizücretsizdağıtılın."

Sonsözüküip olarakısıktla söyledik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Herakles'in Maceraları 5: Geyik, Kuşlar ve Ahır

Y. EMRE CEREN

Hera, kocası Zeus'un başkasından olma oğlu Herakles'e [Herkül] kin güder, bu kin uğruna kahramanı çıldırtarak kendi çocuklarını dahi öldürtür. En sonunda da kendi belirlediği bir kefaret koyar ve 12 görev yapmaya mecbur eder. Görevleri Kral Eurystheus'tan alıp ona teslim edecektir. Nemea Aslanı, Lema Hydrası, Erymanthos Yabandomuzu görevlerini başarıyla yerine getiren Herakles'e dördüncü olarak Keryneia Geyiği görevi verilir. Bu geyik Oinoe'de yaşayan bir dişiydi. Geyik civardaki tarlalara musallat olmuş ürünlerini talan etmekteydi.

Bu geyik zamanında Tanrıça Artemis'in Lykos Dağı'nda bulunduğu 5 geyikten biriydi. Boynuzları altınla kaplı, boğa kadar cüsseli bir geyikti. Artemis diğer 4 geyiği arlarken bunu Hera'nın emri üzerine serbest bırakmıştı. Geyik de kendisine Keryneia Dağı'nda bir mağarada sığınak bulmuştu. Taygete adında Artemis'in kurtardığı bir başka kadınsa tanrıçaya minnetini göstermek için bu geyiği Artemis'e adanmış ve boynuna "Taygete beni Artemis'e adadı" yazmıştı. Yani bu geyiği öldürmek tanrıçaya hakaret anlamı taşıyordu.

Herakles koskoca bir yıl geyiğin peşinden koşturop dündü. Geyik fazla hızlıydı. En sonunda yorgun düşen geyik Artemision Dağı'na sığındı. Herakles burada da peşini bırakmadı ve geyik de kaçmayı sürdürdü. Bir nehrin geçtiği esnada Herakles okunu aldı ve geyiği hafif yaraladı. Yaralanan geyiği kolayca yakalayıp sırtına vurdu. Geri dönerken geyiği vurduğu nehrin az ilerisindeki mevkiye Tanrı Apollon ve Tanrıça Artemis karışına çıktı. Geyiği bırakmasını istedikler ve onu dine saygısızlıkta suçladılar. Herakles ise kendisini göreve koşan Eurystheus olduğunu ve sorunun Eurystheus'un olduğunu söyledi.

Nehri geçtiği esnada Herakles, geyiği hafif yaraladı. Yaralanan geyiği sırtına vurdu. Geri dönerken geyiği vurduğu nehrin az ilerisindeki mevkiye Tanrı Apollon ve Tanrıça Artemis karışına çıktı.

ait olduğunu söyledi. Görevden haberdar olan Artemis ile Apollon geyiği geri verip Herakles'i bıraktılar. O da Eurystheus'a geyiği teslim etti ve yeni görevini aldı.

Arkadia bölgesinde Symphalos adlı bir göl vardı. Bu gölün kıyısında ormanda pek çok kuş vardı. Bu kuşlar zamanla bir

kurt istilasından kaçıp buraya sığınmıştı. Gel zaman git zaman dinginlik içinde sayıları bir hayli fazlalaşmıştı ve gün aşırı üremeye devam ediyorlardı. Bu da ormanın onları beslemesi mümkün olmadığından civardaki kentler için bir sorun teşkil ediyordu. Kuşlar o kentlerin hasatlarını, tarlalarını tüketiyordu. Herakles'in beşinci görevi bu kuşları öldürmek oldu. Bunun için kuşları sık ormandan dışarı çekmeliydi. Symphalos Gölü Kuşları'nı tanrı veya tanrıçalardan edindiği bir çalparayla ürkütüp ormanın dışına çekti ve okuyla hepsini tek tek avladı.

Bu görevini de teslim eden Herakles, altıncı görevini de Eurystheus'tan aldı. Augeias, Elis'teki krallardan biriydi. Babadan kalma sayısız sürüsüyü vardı. Ancak gübrelerini ahırlardan kaldırmıyordu. Ahırlarda biriken gübreye ihtiyaç duyan topraklara bunları veremiyor, temizlemiyordu. İşte Herakles'in altıncı görevi bu ahırlarda gübreleri kaldırmaktı. Augeias'ın Ahırlarını Eurystheus'un verdiği işağlayıcı bir işti Herakles için. İş ücreti için Augeias'la anlaşan Herakles görevi tamamlayınca ya krallığın ya da sürülerin yarısını alacaktı. Herakles tek tek tonlarca gübreyi taşımakla uğraşmamak için civardaki nehrin yatağına göçürdü, nehirleri ahırın avlusuna kadar getirdi, akabinde gübreler nehrin karışıp temizlendi. Ancak Augeias ücreti ödemek istemeyip kahramanı krallığından sürdü. Herakles de bir gönüllü orduyu oluşturup kralın üzerine yürüdü, ancak kral güçlü kuvvetli yeğenlerini ordu başına getirip Herakles'in ordusunu ortadan kaldırdı. Geri çekilen kahraman, Elis'de yerel İstihma oyunlarına bu güçlü kuvvetli yeğenleri oyuna gönderdiklerinde, oyun dönüşünde bu yeğenleri avladı. Ardından da ordu kurup Elis'e yürüdü ve Augeias'ı devirdi, yerine kendi yakınlarından birini geçirdi. Hemen arkasından da günümüz Olimpiyat Oyunları'nın atası olan Olympia Oyunları'nı ilan etti. Eurystheus'a geri dönüp görevi tamamladığını söylediğinde, Eurystheus ücret almadığı karşılığında bunu göreden saymayacağını söyledi, ancak krallığına üstü kapalı.

MENDERES SAMANCILAR

Serçeler

Biz gidersek rüyalarımızda gider
Kurur su içtiğimiz ırmak
İçemez yıtkı atları
Kurur damarları
Ölür şafaklar, türküler ölür
Açmaz olur, pembe beyaz elma çiçekleri
Onun için gitmeliyim sevgilim
Biz de gidersek
Kim tutacak keleşin yasını
Kal diyorum
Neredeyse
Güneş doğdu doğacak
Dalacak derin uykulara
Köhne sarayların akşamsefaları
Kalmayacak karanlıktan eser
Yeşerecek birer birer
Soldu sandıkları bahçeler
Şu kanat sesleri varya
Şu çılgın serçeler
Eğilip bükülmez çelik pencereler
Onun için işte
Kal diyorum sevgilim

Halk var gücüyle seni ısıtlarken sen kendini alkışlarsan, bunun ne zararı olabilir? İşte kendini alkışlamayı mümkün kılan tek şey deliliklidir.

Desiderius Erasmus

Ben, bilimin gerçek bir güzelliği olduğunu düşünenler arasındayım.

Marie Curie

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Ümit Bektaş
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Öğüz Altın, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefiye Selçuk Özbe
- Reklam ve İletişim: 0546 2883328 - bavul@bavuldergi.com
- Kapak Tasarım: Yusuf Aktoprak
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Arni Dileği Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tarihli Yayın ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş.
- Adres: Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd. Al Apt. No:5/902 Bahçelievler-İstanbul (Vizyonpark 2 Plaza B-1 Blok Kat:9 No:81-82)
- Tel: 0212 454 32 90 - 0212 454 34 83
- Genel Dağıtım: Türkiye Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://trantey.org>

<https://trantey.org> /bavuldergi

"MÜLKİYET" KAVRAMIYLA İLGİLİ BİR SORUNUM VAR
KENAN BEY!...

AYAK İŞLERİ

ABİ BAK ŞİMDİ DÜŞÜNKELER CÜMLELERE DÖNÜŞÜR. TAMAM...
AMA BAZEN DE, BÖYLE DUYDUGUN, KULLANMAYA ALIŞTIĞIN

CÜMLELER
DÜŞÜNKELERE
DÖNÜŞÜR...

ÖNCE KENDİ SORUNLARINI
KABUL EDECEKSİN. İTİLEŞME
BASKA TÜRLÜ OLMAZ!

HER ŞEY YOLUNDAYSA YETERİNCE
HIZLI GİTMİYORSUNDUR!

SEN NİYE
AİTİŞ ET-
TİN LAN
BANA?

ÇÜNKÜ SEN ÖLDÜĞÜNDE HER ŞEY
BANA KALACAK...

LAN NİYE SANA
KALSIN! HANGİ
PATRON
ÖLDÜĞÜNDE
HER ŞEY
GÜVENLİĞE
KALMIŞT?

HAYAT, BİRKAÇ MİLYAR HÜCRENNİN
BİR SÜREKLİĞİNE SEN OLMAK İÇİN
DÜNYADA GELECEK BİR HEVİSİN SADECE

BAVUL

**"HAYATTA KORKACAK HİÇBİR
ŞEY YOKTUR, YALNIZCA ANLAŞILMASTI
GEREKEN ŞEYLER VARDIR"**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MARIE CURIE